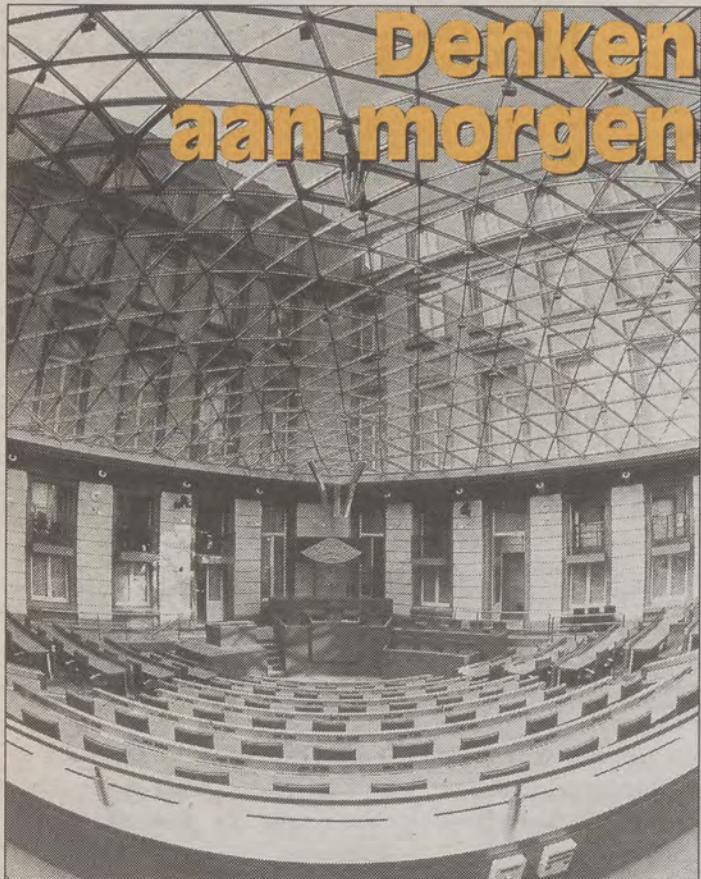

Denken aan morgen

F. Bolhuis

Minister-president *Patrick Dewael* (VLD) legde tijdens de Septembeerklaring in het Vlaams parlement maandag jl. vooral de klemtoon op het Vlaanderen van morgen. Regeren is vooruitzien, zo benadrukte, de minister-president en dus „zijn wij niet tevreden met dagjespolitiek, wij zoeken een visie te ontwikkelen en die straks ook te vertalen in beleidskeuzes.”

Een toekomstbeleid kan niet zonder gezonde financiën. Patrick Dewael zette de prestaties van de Vlaamse regering ter zake dik in de verf. Volgens de normen van de *Hoge Raad voor Financiën* dient de Vlaamse regering een begroting voor het jaar 2001 in met een overschot van bijna 14 miljard fr. Daarmee pareerde de Vlaamse paars-groen-gele regering de kritiek van de christendemocratische oppositie die eerder beweerde dat er teveel geld wordt uitgegeven. Opvallend was dat de minister-president de Vlaamse budgettaire prestaties tegen de achtergrond van de federale politiek ter zake hield. „Het zal u opgevallen zijn dat de

Vlaamse ministers de voorbije weken geen ronkende verklaringen in de pers afgelegd hebben om miljarden te eisen voor nieuwe projecten.” Dewael gaf tevens een sneer richting federaal minister van Arbeid en Tewerkstelling *Laurette Onkelinx* (PS) die nog steeds het oubollig economisch denken onderschrijft. „Het is niet aan de overheid om de mensen te verplichten tot onthaasting, wel om instrumenten te creëren waarmee men zelf autonoom kan kiezen voor een rustiger leef- en werktempo.” Overigens, aldus Dewael, moeten de andere overheden meer inspanningen leveren om de overheids-schuld te verlichten. „De Vlaamse overheid is de enige entiteit in België die begrotingen met een overschot indient.”

De Vlaamse regering zal het komende jaar, met 661 miljard fr., of 43 miljard fr. meer dan vorig jaar, vooral inspanningen leveren om de gehele bevolking tot blijvend leren, tot vorming en tot inschakeling in de informatietechnologie aan te zetten. In het verlengde daarvan wordt allochtone nieuwkomers opgedragen zich in te burgeren, waarvoor een half miljard fr. extra is uitgetrokken.

Vlaams minister *Johan Sauwens* bekwam ruime financiële middelen - 1,4 miljard fr. - om de gemeenten uit de budgettaire nood te helpen. Hij kan ook rekenen op 4 miljard fr. meer voor sociale huisvesting. Vlaams minister van Cultuur *Bert Anciaux* kan zijn droom om meer mensen aan het culturele leven te laten deelnemen waarmaken met een stijging van het budget met bijna 10%.

Ons visadempje van verleden week zuchtte nog even na toen Vlaams minister-president *Patrick Dewael* de zgn. traditionele *Septembeerklaring* van de Vlaamse regering uitsprak. Niet dat er heel grote verrassingen te noteren waren, op dat vlak kon het niet traditioneler. Bovendien was 'de duidelijkheid' waarover Dewael het had, zo cryptisch geformuleerd dat ze nieuwsgierigheid opwekte.

Wat zei de regeringsleider precies? „De defederalisering van de Landbouw en de

hanger bereid is dezelfde weg op te gaan. In vorige legislaturen was dat enigszins onduidelijk, er was de komst van regionalist *Jean-Claude Van Cauwenberghe* nodig om daar enige beweging in te brengen. Nog tijdens de jongste Waalse feesten verklaarde de Waalse minister-president dat de deelstaten meer bevoegdheden moeten krijgen. Deze wending heeft wellicht te maken met een voorzichtige industriële heropleving in Wallonië. Alhoewel Van Cau er onmiddellijk aan toevoegde: „Meer

Even ingewikkeld als belangrijk

Buitenlandse Handel is verworven. Op korte termijn wil Vlaanderen nog twee doorbraken realiseren die voor haar essentieel zijn, namelijk fiscale autonomie, en de overheveling van de gemeentelijke- en provinciewetgeving.”

Met graagte vernemen wij het streven naar fiscale autonomie, want deze stap in de 'institutionele vernieuwing', zoals staatsvorming vandaag heet, is uiterst belangrijk. Hoe kan men begrotingen opstellen, plannen uitvoeren en toekomstgericht aan politiek doen als men onvoldoende bevoegd is om inkomsten te verwerven? De vraag is echter altijd geweest in welke mate de Waalse tegen-

bevoegdheden, maar niet ten koste van de bestaande solidariteit.” In zijn verklaring heeft Dewael zijn tegenhanger in het zuiden gerustgesteld. Op woensdag 4 oktober gaan beide deelstaatregeringen aan tafel zitten, voor het eerst van gemeenschap tot gemeenschap.

Er bestaat weinig duidelijkheid over de agenda, de partijen zijn schaars met informatie daarover. Ook al zegt Dewael: „Ons standpunt is klaar en duidelijk.” Gemakkelijkshalve verwijst hij naar de ambities van het Vlaams regeerakkoord: rechtstreekse communautaire dialoog. Hoe, acht de Vlaamse minister-president minder belangrijk dan het resultaat; hij wil

bewijzen dat de deelstaten het over veel meer eens kunnen worden dan tot nu toe gedacht werd. Daar spreekt een zeker vertrouwen uit, wij delen het graag. Maar... Wellicht moet een verklaring voor deze zelfzekerheid gezocht worden in het feit dat de partijen die de Vlaamse bestuursmeerderheid vormen met elkaar goed kunnen opschieten en vanuit die eensgezindheid de oppositie willen overtuigen om nú met de Franstaligen naar nieuwe akkoorden te gaan.

Zegt Dewael: „Wij staan voor onderhandelingen die van cruciaal belang zijn voor de verdere verdieping van het Vlaamse bestuursniveau.” En roept alle partijen - alle partijen - in het Vlaams parlement „zowel bij de meerderheid als bij de oppositie op elkaar op dat vlak te vinden en eensgezind het gesprek met de andere partners in dit land tegemoet te treden.” Als die oproep tot alle partijen echt voor alle partijen bedoeld is, vraagt Dewael 'op dit vlak' althans ook de medewerking van het Vlaams Blok en dat zou kunnen betekenen dat deze 'eensgezindheid' de gekende schutskring doorbreekt. Of bedoelde de minister-president de verkopene van *Union des Francofones*?

Over welk project de partijen precies gaan praten is niet meteen duidelijk maar de contouren van het voorstel om gewestbelastingen te innen zijn wel getekend.

De gewesten zouden over een kwart van de federaal geschaalde personenbelasting kunnen beschikken; maar verkeersbelasting, successierechten, onroerende voorheffing, registratierechten komen hen volledig toe. Een solidariteitsmechanisme moet er voor zorgen dat elk gewest aan zijn trekken komt. Het blijft afwachten of de gemeenschappen, bevoegd voor 'persoonsgebonden materies', verstoken blijven van eigen fiscaliteit en dus verder zullen moeten leven van dotaties.

In welke mate de Waalse gesprekspartners door de Vlaamse voorstellen voor fiscale autonomie zullen worden bekoord, is onvoorspelbaar, maar een steeds kritische *Stefaan Huysentruyt* (in de *Financieel Economische Tijd*) vindt dat het compromis er reeds ingebakken zit. Verder is het wachten hoe de spreekbuisen van de Vlaamse beweging op deze evolutie zullen reageren. Als ze al zullen reageren, wegens andere besognes. Fiscale autonomie is bovendien geen eenvoudige materie om uit te leggen, vol ingewikkelde mechanismen die weinig tot de verbeelding van militanten spreken. Dat het onderwerp uiterst belangrijk en onlosmakelijk verbonden is met welvaart en welzijn van de Vlaamse gemeenschap kan niemand betwisten.

Maurits van Liedekerke

DONDERDAG 28 SEPTEMBER 2000

45^e JAARGANG - Nr. 39 - 35Fr.

VLAAMS-NATIONAAL WEEKBLAD

26

Snel (weg)wezen

Enige tijd geleden kwam de procureur van Hasselt in het nationale nieuws omdat zijn troepen niet voldoende geld hadden om fotorolletjes te kopen voor onbemande camera's. Daardoor gingen snelheidsovertreders vrijuit. Nu blijkt dat in heel België verkeersboetes niet meer onmiddellijk kunnen worden geïnd omdat er geen formulieren voor PV's meer

voorhanden zijn. Vooral buitenlanders kunnen hiermee hun voordeel doen: als ze niet onmiddellijk betalen is het zo goed als onmogelijk om hen achteraf daartoe te verplichten. Het drukken van nieuwe, uniforme documenten zou nog liefst 6 weken op zich laten wachten ... In Limburg schijnen ze ondertussen wel opnieuw geld te hebben gevonden voor fotomateriaal.

◆ DOORDEWEEKS ◆

■ Gewezen premier Martens blijft in het nieuws. Twee weken geleden werd hij vader, vorige week bestolen van zijn portefeuille.

■ Alweer een **communautair verschil** erbij: in Vlaanderen draagt 16% van de vrouwen dagelijks een string. In Wallonië zou slechts 4% van de vrouwen dagelijks de veter omgorden.

■ Omdat ze een samenvoeging met de Nederlandse gemeente Oostburg niet zien zitten, willen de zowat 120 inwoners van Sluis-Aardenburg (Zeeuws-Vlaanderen) liever aansluiten bij België. Om hun ongenoegen over de **fusie** kracht bij te zetten trokken ze met 'tientallen Belgische vlaggen' naar de provincieraad in Middelburg. De Sluisenaars zijn welkom. Maar dan wel inburgeren in Vlaanderen, jongens.

■ Wil het stereotiep dat Nederlanders 'dom' zijn, dan heeft een aantal van hen dat afgelopen weekend wel bevestigd. Door Blok-kopman Dewinter de lelijkste dingen naar zijn hoofd te gooien hebben ze de man in een slachtofferrol gedrukt. Dat is dus de enige plaats waar een Blokker zich veilig en thuis voelt.

■ De 11-daagse Vlaanderen-Europa 2002 kreeg dit jaar voor het laatst een **subsidie**. De 15,35 miljoen fr. werden toegekend als tegemoetkoming in de organisatiekosten voor het jaar 2000.

■ Het **aandeel** van Lernout & Hauspie doet geen al te beste zaken: een bericht in de Wall Street Journal over postbusadressen doet de belegger twifelen. Inzake crisiscommunicatie toont het Vlaamse spraaktechnologiebedrijf zich alvast geen hoogvlieger.

■ Laatste bericht uit het **Avondsland**: de dame die eerst moest brommen voor een onbetaalde taxirit en daarna voor klaarblijkelijke betrokkenheid bij een criminele organisatie, schijnt dan toch minder boter op haar hoofd te hebben dan het Mechelse parket wil doen vermoeden.

■ Tot slot: helaas is dat niet overal aan te merken, maar we bevinden ons midden in de **Vlaamse Vredesweek**. Nog enkele dagen tijd om er iets aan te doen ...

AFLOPEND...

Justitieminister *Marc Verwilghen* wil het karakter van bouwbedrijven fundamenteel veranderen. Een bouwbedrijf is een 'voortdurend misdrijf'. Dit betekent dat de verjaring niet loopt zolang de wederrechtelijk uitgevoerde werken in stand gehouden worden. De minister wil er een 'aflopend misdrijf' van maken. In dit geval begint de verjaring te lopen ogenblikkelijk na het plegen van het feit.

Het zal dus volstaan om een illegaal bouwwerk 5 jaar verborgen te houden om vrijuit te gaan. Het voorstel werkt ook bedrog in de hand: het zal goed uitkomen dat een burgemeester geen PV laat opmaken. Er breken dus goede tijden aan voor illegale bouwers in natuur- en bosgebied. Daarom schaarde de VU zich achter het protest van de *Bond Beter Leefmilieu*.

De Vlaamse regering en het Vlaams parlement moeten op hun strepen staan. Ruimtelijke ordening is een Vlaamse bevoegdheid. Vlaanderen is dus bevoegd om de verjaringsregels te bepalen (zoals b.v. in het jachtdecreet). In alle geval bestaat er geen twijfel over dat Vlaanderen de volle materiële strafrechtelijke bevoegdheid heeft.

Dit betekent dat de Vlaamse wetgever het delict kan omschrijven als een aflopend dan wel een voortdurend misdrijf. Vlaanderen mag zich dus niet in de rol van adviseur laten dringen, maar moet zijn bevoegdheid uitoefenen.

...GEHEIM?

Bij die Vlaamse bevoegdheidsuitoefening moet er ruimte zijn voor een menselijke

oplossing van scheefgroei uit het verleden, die de jongste 20, 25 jaar op vrij grote schaal gedoogd werd. Daar zijn schrijnende toestanden bij, zoals het geval van mensen die onwetend een (deels) illegaal huis kochten. Hier moet in bepaalde gevallen aan een uitdovingsbeleid gedacht worden, zoals voorgesteld door Vlaams minister *Dirk Van Mechelen*.

Er rijzen ook vragen bij de houding van SP en Agalev. Zij keurden het federale regeerakkoord goed. Dit bepaalt dat de invoering zal onderzocht worden van 'een verjaringstermijn voor de uitvoerbaarheid van de rechterlijke uitspraken'. Blijkbaar verbergt dit cryptische zinnetje een tot nu toe onbekend gebleven onderdeel van het akkoord. Agalev en SP moeten de Vlaamse regering niet oproepen om een negatief advies te verlenen, zij moeten in de federale regering hun verantwoordelijkheid opnemen. M.a.w. zullen zij het wetsontwerp-Verwilghen al dan niet goedkeuren of hebben zij dit reeds goedgekeurd?

ACHTERPOORTJE

Haast geruisloos kreeg de cultuur- en mediaredactie van *De Standaard* een nieuwe chef in de persoon van *Bart Brinckman* (BB). Reeds eerder was gepoogd deze *ex-De Morgen*journalist naar de binnenlandredactie te loodsen, maar daartegen was door leden van deze afdeling protest gerezen. De komst van BB naar de VUM werd dan maar even uitgesteld, tot een oplossing werd gevonden: de cultuur- en mediaredactie. Wat raar voor een (overigens bekwaam) journalist die van binnenlandse politiek zijn specialiteit had gemaakt.

Staken: het wordt opnieuw een hobby ...

Naakt-programma?

„Het filmpje moet de aandacht vestigen op mijn 10-puntenprogramma, dat wél heel serieus is.“

Nicole Braem, een liberale kandidaat voor de provincie-lijst in Antwerpen die middels een webcam in haar douche - waarbij ze zich naakt staat in te zepen - kiezers wil overhalen om voor haar te stemmen.

Gelezen in *Het Laatste Nieuws* van donderdag 21 september jl.

Na de komst van *Mark Schaevers* (ex-Humo) naar *De Standaard der Letteren* is dit een tweede aanwerving die ongetwijfeld mee de identiteit van de krant zal bepalen.

Te meer daar ingewijden de omweg die BB langs 'cultuur' maakt als een achterpoortje naar de binnenlandredactie beschouwen.

POPULARITEIT EN...

Uit de driemaandelijkse peiling van *La Libre Belgique* spreekt duidelijk dat de ondervraagden het paarsgroene kabinet van *Guy Verhofstadt* wel mogen, ook tijdens de transportblokkades. In Vlaanderen zou ook de partij van de premier aan vertrouwen winnen, CVP en VU boeten licht in, de andere partijen gaan een weinig vooruit. Alles wel beschouwd gaat het om een status-quo, van enige bruikbaarheid voor de komende gemeentelijke en provincieraadsverkiezingen kan nauwelijks sprake zijn.

In de populariteitspoll zit wel een wijziging. Zo wordt *Marc Verwilghen* als populairste politicus onttroond door *Guy Verhofstadt*, op de tweede plaats zit nog steeds *Bert Anciaux*, achternagezeten door *Steve Stevaert* en de CVP'ers *Stefaan De Clerck* en *Jean-Luc Dehaene* die even gelijk scoren.

...COMMUNICATIE-STRATEGIE

In verband met populariteit en de strategie om deze te bereiken verwijzen we naar een toespraak die *Luc Van der Kelen* (hoofdredacteur van *Het Laatste Nieuws*) onlangs in Antwerpen hield en waarin hij een poging onderneemt om de verhouding politiek-pers toe te lichten.

Een aardige toespraak waaruit we volgend citaat plukken: „De politiek van vandaag beheerst het mediagebeuren. De media, en dan zeker de televisie, zijn de plaatsen waar carrières slagen, verkiezingen gewonnen of verloren worden. Vandaag praten politici meer met journalisten dan met elkaar. Zonder pers is er geen politiek meer, wie geen mediastrategie heeft kan vandaag niet meer winnen. Als *Guy Verhofstadt* verschilt van *Jean-Luc Dehaene* dan is het in communicatie. Verhofstadt werkt met een strategie, elke dag. *Noël Slangen* is voor hem belangrijker dat zijn vice-premiers.“

VLD-STEUN VOOR...

De Kamercommissie Justitie heeft andermaal de bespreking uitgesteld van de wetsvoorstellen die de hervorming van de structuren van de advocatuur beogen. Alle Franstalige partijen, hierin gesteund door

Waarde Heer Hoofdredacteur.

Vriend De Liedekerken, gij weet dat het politieke jargon nogal wat overeenkomsten vertoont met datgene dat men ook in sportmiddens bezigt. De Olympische Spelen vormen alvast een uitstekende bron inzake het verschonen van nederlagen. Lees ze, bestudeer ze en ontkracht ze: al u tegenstanders zullen ze immers trachten te gebruiken om hun smadelijke verkiezingsnederlaag, hen toegebracht door uw glorievolle alliantie van onversaagbare idealistische Vlaams-nationalisten, te pareren.

„Wij botsten tegen een muur van water.”

„Het is niet dat wij zo zwak waren, maar de tegenstanders waren zo sterk.”

„Het zal je maar overkomen: wil je de laatste horde nemen, blijkt dat er helemaal geen is ...”

„Gezien de datum van deze verkiezingen al ruim 24 jaar vaststond was deze campagne een echte marathon. Zoals geweten, korten ze de lange afstanden beter een beetje in!”

„Pompen of verzuipen, zegden we tegen onszelf. Gezien de pomp al was uitgeleend ...”

„Het leek eraan te komen. Maar toen het er eenmaal was, bleek het ons al voorbij nog voordat we onze wagon hadden kunnen aankoppelen.”

„Het adagio van elke wielrenner moet zijn dat deelnemen belangrijker is dan deelnemen. Nogal een geluk dat we voldoende deelnemers hadden, want anders had de factuur kunnen inspringen. En die mannen weten wat trappen is.”

„Wij hadden het Brabants trekpaard nog zo op voorhand gevraagd niet verder te springen dan de wortel lang was, maar daar wilde het dier niet van weten.”

„Weet gij wel dat boksen een sport is waarbij ge slaag kunt krijgen?”

Enzovoort. Enzovoort.

Uw waarnemer voor Sydney vanuit de huiskamer,

De Gele Geeraerts

◆ DOORDEWEEKS ◆

de VLD, weigerden opnieuw om zelfs maar de voorliggende wetsvoorstellen te bespreken, alhoewel iedereen het erover eens is dat de huidige wettelijke regeling moet worden afgeschaft, gezien die enkel tot conflicten leidt.

In de praktijk is de nationale *Orde van Advocaten* al lang opgedoekt, maar de *Vereniging van Vlaamse Balies* (die in Vlaanderen alle advocaten groepeerd) heeft nog geen wettelijke erkenning. Hiertoe moet het gerechtelijk wetboek worden aangepast, wat noodzakelijk is om op een adequate manier de belangen van de rechtzoekenden te verdedigen.

De *Vereniging van Vlaamse Balies* betreurt het dat de VLD, als enige Vlaamse partij, elke parlementaire bespreking weigert van zo'n belangrijk probleem. In ieder democratisch land wordt een goed en efficiënt werkende advocatuur als essentieel ervaren, doch dit geldt klaarblijkelijk niet voor de VLD en voor de Waalse politici. Het parlement heeft nochtans als eerste taak wetten te maken (of af te schaffen) om zo de maatschappelijke problemen op te lossen. De Franstalige partijen en de VLD weigeren - op voorstel van het FDF - zelfs een bespreking aan te vatten en verplichten het parlement tot gedwongen werkloosheid. Dit zou nog enigszins begrijpelijk zijn indien er een initiatief zou komen van de regering, doch deze bewaart een volstrekt stilzwijgen en onderneemt niets.

...FRANSOLLE RECHTER

De *Vereniging van Vlaamse Balies* wijst erop dat door de onverantwoorde onwil van de Franstalige partijen en de VLD om werk te maken van de bespreking van de wetsvoorstellen, de wetgever zijn grondwettelijke taak doorschuift naar de rechtbanken. De Franstalige balies hebben een procedure aanhangig gemaakt bij de Franstalige kortgedingrechter in Brussel en deze zal in oktober worden behandeld. Het is duidelijk dat het systematisch uitstellen van de besprekingen in de Kamercommissie in verband staat met de behandeling van deze zaak. De Franstalige meerderheidspartijen willen de uitspraak van de rechter afwachten. Dit is ongehoord, aangezien het de wetgever is die de nodige maatregelen moet nemen, met name de wet wijzigen die tot de problemen aanleiding geeft. De *Vereniging van Vlaamse Balies* wijst erop dat de procedure zal dienen gepleit te worden voor een 'Fransdolle rechter', die recent door een officiële evaluatiecommissie in opspraak is gebracht omwille van haar anti-Vlaamse houding. De Franstalige balies vragen dat deze rechter een 'voorlopig bewindvoerder' zou aanstellen over de ganse advocatuur met zeer verregaan-

de bevoegdheden. De Vlaamse advocatuur wordt op die manier onder voogdij geplaatst van een Franstalige bewindvoerder die door een rechter zal aangesteld worden en die aan geen enkele advocaat, noch aan het parlement, verantwoording zal dienen af te leggen voor alles wat hij doet. Dat de meerderheidspartijen een dergelijke situatie verkiezen boven een aanpassing van de wet om de gerezen problemen op te lossen, is totaal onbegrijpelijk.

M. Herremans

**Sprookjes-
huwelijk: een
sprintprinses
met een
dopingkoning?**

M. Herremans

3

In zijn Septemberverklaring van maandag jl. zette Vlaams minister-president Patrick Dewael de begrotings- en beleidsplannen van de Vlaamse regering voor het jaar 2001 in het Vlaams parlement uiteen. Hoe luidde de communautaire boodschap?

Het Vlaanderen dat wij vertegenwoordigen

De Vlaams parlementsleden konden zich gedurende de zomerperiode volop voorbereiden op de gemeenteraadsverkiezingen van 8 oktober a.s. Straks kan een nieuw communautair akkoord niet meer ontweken worden. Op 17 oktober a.s. zal premier Verhofstadt (VLD) ter zake de krijtlijnen in de Kamer van Volksvertegenwoordigers uitlezen.

Informeel wordt daarover druk overlegd, tussen de Vlaamse meerderheidspartijen, straks tussen de deelstaatregeringen en uiteindelijk ook tussen de deelstaatregeringen en de federale regering. Van Vlaams minister-president Patrick Dewael (VLD) werd verwacht dat hij in zijn Septemberverklaring een communautair schot voor de boeg zou geven. De liberale voorman drukte zich evenwel bijzonder voorzichtig uit. Zijn verklaringen spoorden perfect met deze van premier Verhofstadt een paar weken geleden, wat andermaal wijst op het interne overleg tussen Vlaamse en Franstalige liberalen. Dewael legde net als Verhofstadt de nadruk op de zo goed als volledige regionalisering van de gewestbelastingen, verdere stappen met betrekking tot de fiscale autonomie en de defederalisering van de gemeente- en provinciewetgeving. De federale premier liet in de media zelfs meer in zijn kaarten kijken dan de Vlaamse minister-

president in zijn Septemberverklaring. Dat heeft zo zijn redenen. Het moge duidelijk zijn dat de communautaire onderhandelingen, zoals steeds, bijzonder gevoelig liggen. Het verklaart waarom Patrick Dewael in voorwaardelijke wijze zei „dat de communautaire onderhandelingen 'wellicht' ook beslissend worden voor de verdere hervorming van onze instellingen.”

Over het verloop van die gesprekken wordt tot op heden (dinsdag 26 september) in de media nauwelijks bericht. Natuurlijk is discretie één van de noodzakelijke voorwaarden om resultaten te bereiken, zeker tijdens een electoraal bewogen periode. Overigens ligt de christen-democratische oppositie op de loer. Het Vlaams Blok benadrukt naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen zijn communautaire visie. Terwijl de niet partijpolitieke Vlaams beweging zich momenteel vooral bezighoudt met interne herschikkingen en ... afrekeningen.

Vandaar dat Dewael en zijn Vlaamse regering liefst geen slapende honden wakker maken. De minister-president riep bovendien 'alle' partijen in het Vlaams parlement op „om elkaar op dit vlak te vinden en eensgezind het gesprek met de andere partners in dit land tegemoet te treden.” Hij waarschuwde de partijen voor politieke profilering: „Hier moet niet het belang van afzonderlijke par-

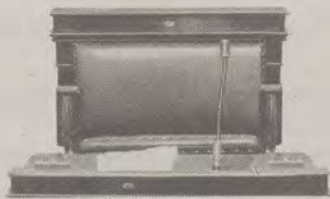
tijen vooropstaan, maar dat van het Vlaanderen dat wij mogen vertegenwoordigen;” Vlaamse eensgezindheid - onder democratische partijen - is een nobel initiatief en een troef. Alleen rijst de vraag of het 'Vlaanderen dat wij mogen vertegenwoordigen' niet synoniem is aan een door de liberalen geïnspireerde communautaire ronde. Ook voor andere partijen is een communautair profiel niet onbelangrijk. En op federaal niveau stoort geen enkele regeringspartner zich aan partijpolitieke profilering.

Dit is geen pleidooi voor een Vlaamse verspreide slagorde, noch voor een oorlogsverklaring aan het adres van de Franstalige gesprekspartners. Terecht wees de Vlaamse minister-president op het feit dat de onderscheiden gemeenschappen 'on speaking terms' zijn. Dat was in het recente verleden anders. „Tijdens de voorbije Waalse feesten hebben wij de Waalse minister-president (Jean-Claude Van Cauwenberghe, red.) verklaringen horen afleggen over bijkomende overdracht van bevoegdheden aan de deelstaten die verrassend aansloten bij wat Vlaanderen al langer denkt.” Dewael wou ook geruststellende signalen naar de zuiderburen uitzenden: „Wanneer Vlaanderen fiscale autonomie wenst, heeft dat niets te maken met egoïsme, wij stellen de solidariteit met het zuiden van het land geenszins in vraag.”

Met die uitspraak nam de minister-president een loopje met de waarheid. In de media had hij een week voordien laten verstaan het Belgische solidariteitsmechanisme op Duitse leest te schoeien om op die manier de inkomensparadox weg te werken en de solidariteit objectiever en doorzichtiger te maken. Waarom heeft Dewael deze denkspite niet herhaald? Of is het aan grote broer Verhofstadt om daarmee op 17 oktober uit te pakken?

(evdc)

Het circus dat is een beetje magie, een beetje nostalgie, een beetje melancholie. Wie daarvan houdt, kon niet anders dan tranen in de ogen krijgen toen hij de overblijfselen van het Wiener Circus in Antwerpen tegen de grond zag liggen. Een windboos leek een einde te hebben gemaakt aan een stukje Vlaamse rondreizende cultuur. Dankzij Vlaams minister van Cultuur Bert Anciaux is er misschien toch nog een sprankeltje hoop

dat Wiener binnen afzienbare tijd weer de Vlaamse pleinen en markten kan aandoen. Anciaux zal er op federaal niveau op aandringen dat circussen, maar ook bv. foorkramers, aanspraak kunnen maken op

het Rampenfonds. Ze moeten daarvoor vanzelfsprekend aan dezelfde voorwaarden en formaliteiten voldoen als andere aanvragers. Los daarvan wil Anciaux de kleine circussector in Vlaanderen een steuntje in de rug geven middels het toekennen van subsidies. Als tegenprestatie staan de circussen er dan borg voor dat ze een zekere kwaliteit brengen en in orde zijn met alle veiligheidsvoorzieningen en fiscale en arbeidsrechtelijke principes.

◆ WETSTRAAT ◆

Een gemechaniseerde infanteriebrigade, de elf C130-vrachtvliegtuigen, een smaldeel van 12 F16's en zowat de gehele marine. Dat is België in geval van crisis bereid in het Europees leger te stoppen.

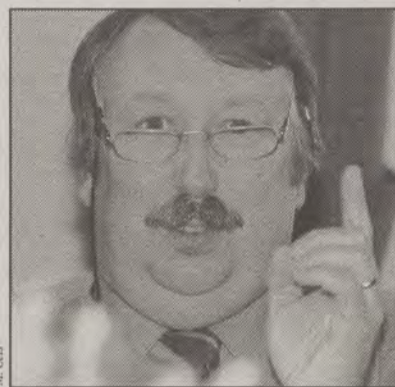
België toont zich voorbeeldige soldaat in Europees leger

Vorige week legde minister van Landsverdediging **André Flahaut** dit voorstel op de tafel van de informele Europese raad van Defensie-ministers in het Noord-Franse Ecouen.

Wanneer al die Belgische middelen tegelijk zouden worden ingezet, zou België een vijfduizendtal militairen afvaardigen. Zover zal het nooit komen. Flahaut zette een plafond op 1.800 militairen, of slechts iets meer dan een halve brigade van de landmacht. Dat plafond komt overeen met de procentuele deelname van België aan EU-inspanningen. De Europese Unie besliste in december vorig jaar in Helsinki een eigen 'snelle interventiemacht' op de been te brengen tegen het jaar 2003. Die zal 60.000 man tellen en moet binnen de zestig dagen inzetbaar zijn. Ter vergelijking: de snelste Navo-interventiemacht hoort binnen 2 tot 10 dagen paraat te zijn. België moet voor die Navo-macht ook 12 F16's en een bataljon para's permanent klaar houden.

KOSOVA INDACHTIG

De aanleiding om een eigen Europese defensiepijler op te richten lag in Kosovà. De Navo-acties tegen het Servië van *Slobodan Milosevic* drukten de Europese staten immers met hun neus op het Amerikaanse militaire overwicht. Om een wereldmacht te worden, vonden de Europese leiders, volstaat het niet een politieke, economische en monetaire unie te hebben. De Europese macht moet ook militair een vuist kunnen maken. En daarvoor willen de EU-landen niet steeds een beroep moeten doen op de grote Amerikaanse Navo-broer. Want die zou wel eens andere strategische en economische belangen te verdedigen kunnen hebben dan de Europese. En de VS zou dan kunnen beslissen een conflict in Europa of aan de Europese buitengrenzen aan de EU over te laten. Europa kan dus maar beter klaar staan. Deze militaire integratie in de EU wordt niet overal toegejuicht. Op de jongste

André Flahaut

Ijzerbedevaart viel nog kritiek te horen op dit Europese leger in wording. Heeft Europa een eigen leger nodig, en zo ja, waarvoor? *Lionel Vandenberghe* vreesde dat de staten aan de buitengrenzen van de EU zich wel eens bedreigd zouden kunnen voelen door de Europese militaire vuist. Wat op termijn voor een minder stabiel Europa zou kunnen zorgen, waar rond andere staten op hun beurt tot de opbouw van een militaire capaciteit en een wapenwedloop zouden kunnen overgaan. Voorlopig lijkt het zo'n vaart niet te lopen.

Er valt iets te zeggen voor de Europese militaire strategie. De EU die zich opwerpt als een verdediger van mensenrechten en democratische waarden, kan zich niet veroorloven om werkloos toe te zien als in haar achtertuin grove mensenrechtenschendingen, etnische zuiveringen of wie weet zelfs een genocide plaatsvindt. Het Kosovaarse voorbeeld was ook een opdoffer voor vele goedmenende pacifis-

ten: ondanks jaren van waarschuwen, maanden van dreigen, verstond een dictator eindelijk alleen de taal van het geweer. Spijtig misschien, maar zo was de realiteit.

BESPARINGEN

De keerzijde van de medaille is natuurlijk dat ook andere dan humanitaire of democratische motieven tot de inzet van het Europees leger kunnen leiden. Wanneer het eenmaal beschikbaar is. Economische belangen bijvoorbeeld hebben in het verleden al meermaals tot oorlogen geleid. Het is een schrikwekkende gedachte op een ogenblik dat de olieprijs de pan uitswingen.

De militaire integratie zou in ieder geval tot besparingen moeten leiden. Elke EU-staat doet nu militair ongeveer hetzelfde: de legers zijn er in de eerste plaats op gericht de landsgrenzen te verdedigen. Maar net dit is in het eengemaakte Europa niet meer nodig. In de plaats kunnen multinationale strijdkrachten komen, zodat Europa netto minder soldaten en wapens overhoudt. België besliste al een landmachtbrigade op te doeken en ook in de luchtmacht en de marine besparingen door te voeren. De waterhoofdige structuur van militaire staven zou moeten omgevormd worden tot een eenheidsstructuur. Tegen het jaar 2015 zal het Belgisch leger nog 39.500 militairen tellen. Vandaag zijn er dat op papier nog achtduizend meer, in werkelijkheid nog vijfduizend meer.

AIRBUS

De grote militaire inspanningen van alle EU-staten afzonderlijk - zoveel van hetzelfde dat het centenplaatje niet eens zoveel verschilt van het Amerikaanse - laat tegelijk leemten in de mogelijkheden om gezamenlijk op te treden aan de grenzen van de EU. Kosovà toonde aan dat de Europese legers bijvoorbeeld strategische vervoerscapaciteit missen: grote vrachtschepen en vrachtvliegtuigen bijvoorbeeld, satellietwaarnemingsmiddelen. In Kosovà was dit haast een Amerikaans monopolie. Dit betekent dan weer dat er nieuwe Europese militaire investeringen nodig zijn. Of: de nuttige besparingen door meer samenwerking zullen naar uitgaven voor collectieve investeringen gaan om de strategische capaciteit te verhogen. Het nieuwe A400M-vliegtuig van Airbus, waarvan België meewerkt, is zo'n voorbeeld. Die militaire vrachtvliegtuigen zullen groter zijn dan de huidige C130, ze zullen verder en in alle moeilijke omstandigheden kunnen vliegen met een grotere veiligheid en bescherming.

4

Anciaux geeft lokaal cultuurbeleid nieuwe impulsen

Vlaams minister **Bert Anciaux** bereidt drie decreten voor die de hoekstenen zullen zijn voor het lokaal cultuurbeleid. Hij wil aan het Vlaams parlement een nieuw decreet 'gemeentelijk cultuurbeleid' voorleggen en is ook van plan om de

decreten voor de culturele centra en de bibliotheken grondig bij te stellen. Bedoeling van de minister is om vanuit de Vlaamse overheid de gemeenten een stevige impuls te geven om het cultuurbeleid hoger op de politieke agenda te plaatsen. Tegelijkertijd wil Anciaux tot een geïntegreerd lokaal cultuurbeleid komen. Volgens de minister kan het niet dat culturele centra, bibliotheken en musea naast elkaar werken. Elke gemeente die een cultuurbeleidsplan opstelt, krijgt na goedkeuring door de Vlaamse Gemeenschap een cultuurbeleids-

coördinator gefinancierd. Ook wil hij intergemeentelijke samenwerking aanmoedigen en de inspraakvormen verruimen.

BAANBREKEND

Minister Anciaux besprak zijn beleidsintenties met een delegatie van de *Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG)*, bestaande uit directeur *Mark Suykens*, stafmedewerker *Miek De Kepper*, de Sint-Niklaase VU-cultuurschepen *Lieven Dehandschutter* en de Turnhoutse stadssecretaris *Staf Lauwerysen* (foto). De VVSG organiseerde de

voorbij maanden een 'culturele ronde van Vlaanderen' waarbij in zes steden inspraakvergaderingen plaatsvonden over Anciaux' plannen.

Lieven Dehandschutter vat de bevindingen van de VVSG als volgt samen: „Anciaux' beleidsvoorstellen getuigen van een sterke samenhangende visie, gebaseerd op complementariteit, subsidiariteit en kwaliteit. Het is de eerste keer dat de Vlaamse regering in die mate aandacht schenkt aan een geïntegreerde benadering van het gemeentelijk cultuurbeleid en dit ook decretaal wil onderbouwen. Dat er erg veel aandacht wordt besteed aan intergemeentelijke samenwerking is baanbrekend. De VVSG hoopt dat voor de gemeentelijke cultuurbeleidsplannen eenvormige en eenvoudige procedures worden opgesteld.”

P. Primus

Op vrijdag 15 september jl. haalde Magda Aelvoet, federaal minister van Volksgezondheid, het nieuws met te stellen dat ze bereid was het gebruik van cannabis voor medische doeleinden toe te staan. Haar voornemen kwam er naar aanleiding van een VU&ID-studiedag over medisch en recreatief cannabisgebruik.

◆ SAMENLEVING ◆

Op 15 september jl. organiseerden VU&ID-senatoren Patrik Vankrunkelsven en Vincent Van Quickenborne samen met de VU&ID-europarlementsleden Nelly Maes en Bart Staes een colloquium over het gebruik van cannabis. In de voormiddag sprak een internationaal panel over het medicinaal gebruik ervan, in de namiddag werd nagedacht over de manier waarop de wetgever tegenover het recreatief gebruik van cannabis kan staan. De belangstelling voor dit colloquium van

San Fransisco, Amsterdam en Berlijn werkt, nam verschillende medische indicaties onder de loep aan de hand van medische studies. Hij wees op het verschil tussen de gezuiverde molecule 'tetrahydrocannabinol' en het gebruik van de totale plant, waarin meer dan 60 actieve moleculen zitten. Prof. Kendall, farmacoloog aan de Nottingham University, sprak over de werking van cannabis op cellulair niveau. Tijdens zijn studie vond hij receptoren op

pen, vermindert de blaasproblemen Kanker: ter bevordering van de eetlust; tegen de nevenwerkingen van chemotherapie (eetluststoornissen, misselijkheid, psychische ondersteuning); anti-kankertherapie (doodt in vitro borstkankercellen) Aids: gaat zgn. 'wasting syndroom' tegen (extreme vermagering met uitputting van patiënt) Chronische pijnen: zoals gewrichtsklachten ten gevolge van artritis

P. Janssens

Medisch gebruik cannabis uit strafrecht

zowel pers als publiek was enorm: meer dan 200 mensen hadden ingeschreven. Ondanks de onzekerheid over de bereikbaarheid van Brussel - de wegblokkades waren amper opgeruimd - was de 'schelp' in het Vlaams parlement volgelopen. De Europese VU&ID-fractie had bovendien gezorgd voor tolken en cabines (wordt het niet ook stilaan tijd dat het Vlaams parlement daarin zelf investeert?), een mooie cannabisplant sierde het spreekgestoelte, 'een gegeven dat overigens niet helemaal naar de zin was van luitenant Charles De Winter.

MEDICINAAL GEBRUIK

Twee patiëntgetuigenissen zetten de toon. Deze studiedag moest immers geen abstract debat worden, maar een colloquium dat trachtte een antwoord te geven op echt bestaande noden van patiënten die lijden. Beide sprekers, MS-patiënten, benadrukten dat het gebruik van cannabis hun leven weer enigszins leefbaar maakte: de pijnen werden draaglijk, de kwaliteit van het leven verbeterde, ze functioneerden weer in hun dagelijkse leven. Alleen: het gebruik van cannabis verplicht hen tot een voortdurend illegaal handelen. Lester Grinspoon, professor aan de Harvard University schetste hoe cannabis in de 19de eeuw courant door artsen werd gebruikt. Goed 40 jaar geleden werd deze plant 'herontdekt'. Inmiddels was cannabis in VN-verdragen evenwel opgenomen als uiterst verslavend. Het product werd verboden. Prof Grinspoon begon in 1970 de literatuur door te nemen en vond dat hij evengoed als de meeste Amerikanen in het ootje was genomen: cannabis was helemaal niet zo verslavend als voorgespiegeld en had daarenboven een aantal interessante medische kwaliteiten. Hij wees tegelijk op de grote veiligheid van het product en de vele toepassingsgebieden. Prof. Gorter, die aan de universiteiten van

ondermeer cellen in het menselijk zenuwstelsel en hij wees erop dat ieder van ons zijn eigen portie cannabis aanmaakt in de vorm van zgn. 'endo-cannabinoiden'. Hij toonde ook haarfijn aan op welke manier pijn door cannabis wordt onderdrukt. Een volgende spreker, professor Cerny, verbonden aan de universiteit van Bern, bracht de toehoorders het verhaal van een aantal kankerpatiënten. Zij kregen chemotherapie en gebruikten cannabis. Allen getuigden ze dat ze de chemotherapie veel beter konden doorstaan met cannabis. Apotheker Marleen Haems tot slot, zei dat de apothekers cannabis willen afleveren, maar wees erop dat een registratiedossier wel wat voeten in de aarde zou hebben. Ter afsluiting van het voormiddagedeelte volgde onder leiding van journalist-moderator Hans Van Scharen een boeiend debat met de zaal.

DE ZEVEN BESLUITEN

1. De levenskwaliteit van patiënten verhoogt

Op basis van de getuigenissen op het congres, die als voorbeeld kunnen dienen voor honderden patiënten, en literatuurgegevens kan men besluiten dat vooral de levenskwaliteit van patiënten toeneemt. Cannabis verzacht de pijn en laat hen zo toe een aantal dagelijkse activiteiten opnieuw op te nemen. Meer in het algemeen geeft cannabis hen een positiever gevoel.

2. Er bestaan vele medische indicaties

Deze indicaties zijn reeds veelvuldig gepubliceerd op basis van gevalstudies maar ook via placebogecontroleerd onderzoek (tegenonderzoek met niet-werkende stof). Het gaat over een aantal aandoeningen die grote aantallen patiënten aanbelangen, dus het betreft hier zeker geen marginaal indicatiegebied. Enkele voorbeelden: M.S.: verzacht de pijn en kram-

Cannabis verzacht voorts de gevolgen van migraine, epilepsie, cardiovasculaire indicaties (invloed op bloeddruk) en psychische aandoeningen zoals reactieve depressies.

3. Grote therapeutische veiligheidsmarge

Er werd nog nooit een overlijden door cannabisgebruik gerapporteerd. De nevenwerkingen zijn gering, al kan cannabis bij gevoelige personen een psychose van enkele weken induceren. Uit vele studies blijkt dat het verslavend effect minimaal is. Men neemt aan dat als er al psychische verslaving bestaat, deze veel kleiner is dan voor andere genotsmiddelen zoals nicotine of alcohol of andere medicijnen zoals morfine en benzodiazepinen (kalmeermiddelen).

Roken van cannabis met of zonder nicotine is een risicofactor voor longkanker. Voor terminale patiënten is dit risico verwaarloosbaar. Voor chronische pijnpatiënten moeten andere toedieningswijzen worden overwogen.

4. Farmacologische evidentie van werking

In tegenstelling met vele courant gebruikte medicijnen is het werkingsmechanisme van cannabis goed onderbouwd. Er zijn twee receptoren bekend: men weet dus hoe de cellen reageren op cannabis. Er werden verscheidene 'endo-cannabinoiden' ontdekt. In mensentaal: het lichaam maakt zelf stoffen aan die te vergelijken zijn met de werking van cannabis. Tot slot is men ook goed gedocumenteerd over de plaatsen waar cannabis precies ingrijpt in het pijnproces en waar de pijn als het ware geblokkeerd wordt.

5. Er is nog meer wetenschappelijk onderzoek nodig

Grootschaliger epidemiologisch onderzoek is wenselijk om de klinische efficiëntie bij een aantal indicaties beter aan te tonen. De wijze van toediening vergt onderzoek om alternatieven voor het roken te vinden. Tevens moet de vergelij-

king gemaakt tussen enerzijds het geheel van moleculen die vrijkomen bij het gebruik van cannabis en anderzijds het gebruik van de hoofdmolecule alleen (tetrahydrocannabinol - THC). Onderzoek geeft immers aan dat het uitsluitend gebruik van THC pijn weliswaar verlicht, maar nog niet in dezelfde ruime mate als het geheel van cannabis.

Omdat de werkzame molecule niet octrooibaar is (het is een natuurlijk product), is de farmaceutische industrie niet erg geïnteresseerd. Vandaar dat fondsen voor verder onderzoek ontbreken. De overheid heeft hier een taak: het gebruik van cannabis zou immers sterk besparend kunnen werken (minder gebruik van dure medicijnen).

6. Artsen betrekken in het debat

Het artsenkorps is weinig bekend met de indicaties en de voordelen van cannabis. Voor artsen zit cannabis nog echt in een taboesfeer. Het legaliseren van cannabis voor medisch gebruik is een eerste, maar onvoldoende maatregel om het gebruik van cannabis snel voor patiënten beschikbaar te hebben.

7. Beschikbaarheid via apotheken: nog een lange weg

Apothekers zijn zeker bereid om bij legalisering het product via hen ter beschikking te stellen. Als specialiteit (geproduceerd door een onderneming) is de registratieprocedure zeer zwaar en geen enkele firma lijkt op dit moment geïnteresseerd. Als kruid (vergelijk het met de kamille in thee) is de procedure minder zwaar. Niettemin zou ook langs die weg kunnen gezorgd worden voor kwaliteitsbewaking (concentratie en verhouding van actieve bestanddelen, geen schimmelgroei, verpakking).

Ik hoop dat dit debat heeft bijgedragen tot het sneller beschikbaar zijn van cannabis voor patiënten. Als eerste maatregel kan m.i. bezit en kweek voor persoonlijk gebruik om medische redenen uit het strafrecht gehaald worden. Er kan ook perfect een wet gemaakt worden die gecontroleerde kweek van cannabis voor medisch gebruik toelaat. Wij zullen daarvoor de nodige initiatieven voor nemen.

VU&ID-senator Patrik Vankrunkelsven is van oordeel dat het gebruik van cannabis bij pijnpatiënten moet worden toegelaten. Cannabis is niet zo verslavend als algemeen wordt verondersteld, de werking ervan is relatief goed gekend.

Patrik Vankrunkelsven
Senator

5

Een foto die de 'eenzaamheid' van het vrouwelijke parlements lid goed aantoot...

Het Vlaams parlement telde tijdens de voorbije legislatuur 22 vrouwelijke parlementsleden (17,7 %), zij zaten bij voorkeur in de commissie Welzijn, Gezondheid en Gezin (40 %), de commissie Cultuur en Sport (40 %) en de commissie Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid (27 %).

GEEN GEBREK AAN...

In de huidige legislatuur telt het Vlaams parlement welgeteld één vrouw meer (23 of 18,5 %). Het aantal van vrouwelijke parlementsleden in de commissies is verder verhoogd: Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen telt nu 10 vrouwen (66,7 %). De commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid, de commissie voor Cultuur, Media en Sport en de Deontologische Commissie tellen elk 4 vrouwelijke leden (26,7 %).

De commissies die een hoog aantal vrouwen tellen zijn niet de commissies die als onbelangrijk worden beschouwd. Bovendien benadrukken de vrouwelijke parlementsleden dat het hun bewuste keuze was om in deze commissies te zetelen en dat ze er niet tegen hun wil of onder dwang in terechtgekomen zijn.

Net zoals in de voorbije legislatuur telt het Vlaams parlement twee vrouwelijke commissievoorzitters, twee vrouwen (+ 1) zetelen nu in het Vast Bureau. Geen enkele vrouw was/is fractieleider.

Het lage aantal vrouwelijke commissievoorzitters is opvallend te noemen gezien het feit dat 30% van de vrouwelijke parlementsleden die tijdens de vorige legisla-

tuur zetelden een voorzitterschap ambiëerde. Een beleid dat erop gericht is het aantal vrouwelijke commissievoorzitters te verhogen zal dus niet kampen met een gebrek aan kandidaten. De vrouwelijke parlementsleden dringen aan op een meer sekse-evenwichtiger samenstelling van het Vast Bureau.

Doen vrouwelijke parlementsleden het beter?

Uit het onderzoek blijkt dat vrouwen op een aantal punten positiever over het werk in het Vlaams parlement denken. Openbaarheid van commissievergaderingen, hoorzittingen, ondersteuning door fractie- en persoonlijke medewerkers en debatcultuur worden door hen positiever ingeschat. Sterker dan hun mannelijke collega's ergeren vrouwen zich aan de hoge vergaderfrequentie en aan het niet respecteren van begin- en einduren van de vergaderingen. De verklaring hiervoor is in hoge mate terug te brengen tot de commissies waarin de meeste vrouwelijke commissieleden zetelen, dat zijn vaak de commissies met het hoogst aantal vergaderuren en de hoogste vergaderfrequentie.

De combinatie tussen een politiek mandaat en een gezinsleven, brengt vrouwelijke parlementsleden vaak in moeilijkheden. De opvang van de kinderen vraagt van hen aanzienlijk meer organisatie, ze

Het Centrum voor Vrouwenstudies van de VUB voerde in opdracht van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap een onderzoek uit naar de positie van vrouwelijke parlementsleden in het Vlaams parlement, periode 1995-1999. Uit de veelheid aan gegevens puren wij enkele cijfers en bevindingen.

◆ SAMENLEVING ◆

moeten dan ook vaker dan mannelijke parlementairen een beroep doen op privé-betalde opvang.

...ACTIEVE VROUWEN

Uit ontleding van de parlementaire werking bleek dat de vrouwelijke parlementsleden actiever zijn dan hun mannelijke collega's. Vrouwelijke parlementsleden namen tijdens de voorbije legislatuur gemiddeld 235 initiatieven, mannelijke gemiddeld 171.

tijdens de voorbije legislatuur meer met het parlementaire werk bezig dan hun mannelijke collega's. Een gemiddelde werkweek van een vrouwelijk parlements lid bedroeg 57,6 uur waarvan 32,6 uur werd besteed aan intra-parlementaire activiteiten en 25 uur aan extra-parlementaire activiteiten. Vrouwen besteedden in vergelijking tot hun mannelijke collega's wekelijks gemiddeld 1 uur meer aan het bijwonen van commissievergaderingen, anderhalf uur meer aan het bijwonen van partijvergaderingen, bijna twee uur meer aan het voorbereiden van dossiers en twee uur meer aan het contact met belangen- en drukingsgroepen.

Een mannelijk parlements lid had een werkweek van gemiddeld 55,3 uur waarvan 28 uur werd besteed aan intra-parlementaire activiteiten en 27,3 uur aan extra-parlementaire activiteiten. Mannelijke parlementsleden besteedden drie uur meer aan het uitvoeren van een lokaal mandaat en bijna twee uur meer aan een beroep of stiel naast hun mandaat.

Zitdagen en ander dienstbetoon nam voor een lid van het Vlaams parlement gemiddeld 3 uur per week in beslag. Ondanks het feit dat vrouwelijke en mannelijke parlementsleden gemiddeld daaraan ongeveer evenveel tijd besteedden, behandelde de vrouwen per jaar minder dossiers: mannen 437 dossiers, vrouwen 272.

Kan het zijn dat de doorsnee burger meer gesteld is op een mannelijke dan op een vrouwelijke mandataris?

FRACTIEGEZIND

Uit de verschillende invulling van hun taak zouden vrouwen ook een andere kijk op het politieke bedrijf hebben. Ook aangaande de rol van de oppositie en van de fractie huldigen mannelijke en vrouwelijke parlementsleden andere visies.

Leden van de oppositie dienen zich volgens de vrouwelijke parlementsleden niet op de eerste plaats toe te leggen op het leveren van kritiek op de meerderheid maar moeten zich maximaal inschakelen om zaken te realiseren. Twee derde van de Vlaamse parlementsleden stelt bij de minderheid de ingesteldheid vast om zoveel mogelijk voorstellen aangenomen te krijgen. Een evengrote groep stelt dat het daarnaast ook een belangrijke taak van de oppositie is om kritiek te formuleren op de voorstellen van de meerderheid. Waar twee derde van de mannelijke parlementsleden hiervan overtuigd is, deelt slechts 40 % van de vrouwelijke parlementsleden die mening.

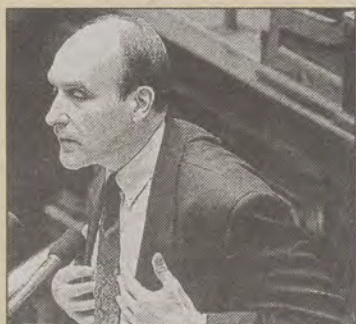
Vrouwen zijn, zeggen ze, tevreden over de sfeer in hun fractie, ze vinden deze toegankelijk en voelen zich niet 'gecorrigeerd' door hun fractie. Mannelijke parlementsleden uitten zich in deze vaker nega-

6

Gegniffel

Door de geïnterviewde parlementsleden wordt bijna unaniem vastgesteld dat het verdedigen van vrouwenbelangen als dé taak van de vrouwelijke parlementsleden wordt beschouwd, zij worden dan ook opvallend vaker door een vrouwenorganisatie aangesproken. Hoofdzakelijk mannen wensen dat dit in de toekomst zou veranderen zodat het behartigen van vrouwenbelangen een zaak van beider kunne wordt. Op ogenblikken dat vrouwelijke parlementsleden solidair opkwamen voor gewaarborgde vertegenwoordiging van vrouwen, stak vrouwonvriendelijk gedrag de kop op. Zo werd lacherig gereageerd toen vrouwen ijverden voor meer seksgenoten op kandidatenlijsten en in adviesraden. Ook de vraag naar meer geld voor

vrouwenvrouw bewegingen leverde mannelijk gegniffel op. De krasse uitspraak van André Denys: 'na de melk-quota, de vrouwen-quota' is daar een voorbeeld van. De houding van de VLD-fractievoorzitter werd algemeen afgekeurd. In deze legislatuur werd hij vervangen in die functie.

André Denys: vrouwvriendelijk is anders.

tief. Vrouwen kennen aan hun fractie een ander belang toe. Naast de standpuntbepaling en de taakverdeling ligt de functie van de fractie voor hen voornamelijk op het vlak van het verkrijgen van steun en informatie. De mannelijke parlementsleden benadrukken dat de fractie de band met de partij vormt. Vrouwelijke fractieleiden staan meer open voor afwijkend stemgedrag, mannelijke parlementsleden voelen zich sterker gebonden door wat in de fractie werd beslist.

VISIE OP NPC

Drie vierde van de leden van het Vlaams parlement omschreef de *nieuwe politieke cultuur* (NPC) als 'op een andere manier aan politiek doen'. Voor hen moet het doel van de politieke besluitvorming het welzijn van de burger zijn en daarom moet in functie van het algemeen belang

een zo goed mogelijke beslissing genomen worden. De weg naar dit ideaal is een consensusgericht debat over de partijgrenzen heen en in openheid met de oppositie; dit laatste wordt benadrukt. Voor drie vierde van de parlementsleden hield NPC in dat de inhoud van een voorstel belangrijker is dan het spel tussen meerderheid en minderheid. 70 % van de parlementsleden was het ermee eens dat de inhoud boven tactische spelletjes staat. Toch vindt een derde van de leden van het Vlaams parlement dat het streven naar consensus onrecht doet aan het politiek-ideologische debat.

Tot slot vinden de onderzoekers dat de studie hen geleerd heeft dat vrouwelijke verkozenen in het Vlaams parlement wel degelijk een specifieke inbreng hebben, dat met meer vrouwen in de politiek de NPC een nieuwe impuls kan krijgen. Wel brengen ze in herinnering brengen dat dit

slechts een bijkomende argumenten zijn. Belangrijker is een evenwichtiger vertegenwoordiging van vrouwen, in eerste instantie verantwoord door de nuchtere vaststelling dat de bevolking nu eenmaal voor 50% uit vrouwen bestaat.

De onderzoekers formuleren ook maatregelen om zo ver te geraken. Een daarvan is het instellen van een *Emancipatie Effect Rapportage* (EER). Zo'n EER gaat bij elk voorstel of ontwerp van decreet na wat de 'genderimplicaties' zijn.

Aan de politieke partijen wordt gesuggereerd, naar analogie met de bedrijfswereld en de administratie, aan 'gender- en diversiteitstrainingen' te doen. Dit zowel voor mannelijke als voor vrouwelijke parlementsleden. Uit het onderzoek zou namelijk blijken dat 'een belangrijke groep mannen openstaat voor veranderingen ten voordele van vrouwen in de politiek'. De vraag is of om tot een dergelijke logi-

sche bevinding te komen zo'n grootscheeps onderzoek wel nodig was...

(mvl)

Info: Karen Celis, VUB-Centrum voor Vrouwenstudies, Waverssesteeweg 1077, 1160 Brussel - Tel: 02/629.39.38 - Fax: 02/629.38.70 - e-mail: kcelis@vub.ac.be

Vrouwelijke verkozenen hebben wel degelijk een specifieke inbreng.

De eerste ontmoeting van Vlaams-nationale vrouwen uit verschillende groeperingen vond plaats op 30 juni 1973. De afspraak was een werkgroep op te richten met als doel politiek aantrekkelijk te maken voor het vrouwelijk kiespubliek, meer aanwezig te zijn op manifestaties die verband hielden met de ontvoogdingsstrijd van de vrouw en vrouwen actief te betrekken in de partijbeweging.

PIONIERSWERK

Op 6 september 1975 werd de officiële start gegeven aan de *Federatie van Vlaamse Vrouwengroepen* (FVV) en werden de statuten van de vzw getekend. Deze verschenen in het Staatsblad van 23 oktober 1975 met de zetel van de vereniging in de Voldersstraat te Brussel.

De Raad van Beheer koos als voorzitter *Huguette Ingelaere*, secretaresse werd *Lieve Van Tyghem*, penningmeester *Lucie Lefever*.

Cilia Van der Spurt: „Wij ijveren van bij het begin voor de emancipatie van de vrouw, streven naar gelijkheid, wij zijn pluralistisch, vredelievend en verdraagzaam, kiezen voor de Vlaams-nationale strekking en zijn politiek ongebonden.“

Het begin was zuiver pionierswerk. Met veel inzet lukte het om de groepen bijeen te brengen. De nodige contacten werden gelegd met het ministerie van Volksontwikkeling en in 1977 werd de gevraagde erkenning verleend. Het secretariaat werd ondergebracht in Gent.

In 1975 reeds rolde een eerste uitgave van de pers 'Vrouwen in de Vlaamse beweging 1919-1945'.

C. Van der Spurt: „Wij hielden studiedagen, cursussen en congressen en namen elk jaar op 11 november deel aan de Vrouwendag. Telkens een belangrijke gebeurtenis plaats had waar vrouwen rechtstreeks of onrechtstreeks bij betrokken waren, werd een mededeling naar de pers gestuurd.“

In 1977 verscheen voor het eerst een

'Sprekerijst' en een 'Vademecum' en als kroon op het werk een eigen tijdschrift onder de titel 'Wij Vrouwen' dat vier maal per jaar verschijnt.

De FVV kreeg een vertegenwoordiging in de *Consultatieve commissie van de Vrouw*, in de toen nog *Nationale Vrouwenraad* (nu *Nederlandstalige Vrouwenraad*) en in het *Vrouwenoverlegcomité*.

VORMING

In de periode van 1980 tot 1990 werd ingespeeld op allerlei thema's: 150 jaar Vlaamse beweging, De stand van de Vrouwenbeweging in Vlaanderen, Maatschappelijke vorming voor vrouwen, Vrouw en werkloosheid, Europa en de Vrouw, Sociale Zekerheid, Bevolking en gezin in Vlaanderen, Bijscholing voor vrouwen, Leven in crisistijd, Geweld en Veiligheid, Vrouwen in de gemeente, Vrouwen in Europa.

We hielden ook een 'actie warenhuizen' en een 'actie kust' over het Nederlands taalgebruik in Brussel en aan de kust.

Er verschenen nog twee uitgaven: 'Vrouwen in de repressie 44-45' en 'Vrouwen in de Vlaamse beweging 45-85'.

In de periode van 1990 tot 2000 waren de jaarthema's: Vrouwen en vorming, Vlaamse vrouwenportretten, Federalisering van de Sociale Zekerheid, Vrouw en ecologie, De zes faciliteitengemeenten, Het vlakke land aan de IJzer 14-18, Waalse beweging en culturele identiteit, Komen en de taalgrens, De Vlaamse aanwezigheid te Brussel, De nu of nooit leeftijd, De werking van de provincies. Het ene jaar was er een educatieve reis, het andere jaar een vrouwenweekende. In 1992 verscheen 'Vrouwenbeweging voor amnestie te Antwerpen 1953-1959'.

C. Van der Spurt: „In 1994 voldeden wij aan het nieuwe decreet van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en kregen daardoor als erkende vereniging gesubsidieerde medewerkers.“

'MENSEN'

Een volledig overzicht van de FVV-werking is te vinden in de jubileumuitgave '25 jaar FVV'. Graag willen wij het nr. 2 (april-mei-juni) aan-

Vrouwen vieren 25 jaar FVV

Op zaterdag 16 september jl. vierde de Federatie van Vlaamse Vrouwengroepen haar 25-jarig bestaan. De feestzitting ging door in het Vlaams parlement en werd druk bijgewoond door leden van 'de vrouwelijke schakel in de Vlaamse beweging'. VU-voorzitter *Geert Bourgeois* bracht de feestende vrouwen de groet van de VU&ID-aliantie.

bevelen waarin naast de eigen vrouwen (Van der Spurt, De Bleecker, *Nora Tommelein*), een pleiade dames hun visie over de vrouwenbeweging uitschrijven. Achtereenvolgens komen *Carla Duret*, nationaal voorzitter van de KVLV, *Leona Detiege* van de socialistische vrouwen, *Simonne Claes-van Waes* van de liberale vrouwen, prof. *Monika Triest* en erevoorzitter Internationale Vrouwen *Lily Boeykens* aan het woord. *Mieke Vogels* geeft als minister van *Gelijke Kansen* haar kijk op de deelname van vrouwen aan 'alle geledingen van de samenleving en de combinatie arbeid, gezin en zorg'. Een boeiend thema dat ook mannen niet onbewogen kan laten.

Toch een opmerking aangaande de slotwens van mevr. Triest. In haar bijdrage drukt deze prof. dr. de wens uit „... dat de eenentwintigste eeuw zal erkennen dat vrouwen mensen zijn, dat ze hun eigen rechten en plichten hebben, en vooral dat de agenda die ze voor-

leggen, een agenda is ter verbetering van de mensheid.“ Wij kunnen ons niet van de indruk ontdoen dat van veel vrouwen zich een naar gevoel meester zal maken als ze lezen dat nog moet erkend worden dat ze 'mensen zijn...'

VIERING

Op zaterdag 16 september jl. vierde de federatie haar jubileum in het Vlaams parlement te Brussel, met als gastpreekster prof. dr. *Mieke Van Haegendoren*. Van de gelegenheid werd gebruik gemaakt om alle vrijwilligsters te danken die de federatie door hun standvastigheid hebben opgebouwd.

Voorzitsters: *Huguette Ingelaere* (1975-1993), *Cilia Van der Spurt* (1994-1997), *José Verbruggen* (†) (1998-1 maand), *Gerda Van Langendonck* (waarnemend), *Cilia Van der Spurt* (1998 -).

Ondervoorzitsters: *Lieve Jolie* (†) (1994-1996), *Rosine Van Rompaey* (1997-1998), *Gerda Van Langendonck* (1998 -).
 Secretariaessen: *Lieve Van Tyghem* (1975-1997), *Reimonda Vangoldenhoven* (1997 -).
 Penningmeesters: *Lucie Lefever* (1975-1997), *Eliane Meire* (1997 -).

Goed stemmen in... Brussel

◆ OKTOBER 2000 ◆

De voorbije week is er veel geschreven over de beste strategie om in de gemeenten van het Brussels hoofdstedelijk gewest zoveel mogelijk Nederlandstalige verkozenen te hebben na 8 oktober.

GELOOFWAARDIG

Of het nu om Vlaamse lijsten 'pur sang' gaat, Vlaamse kartellijsten, taalgemengde lijsten of Vlaamse kandidaten op lijsten van Franstalige partnerpartijen...

De discussie hierover is niet eindig. De sterkte van de lokale Vlaamse kandidaten, de plaats op de lijst, de Franstalige medekandidaten... Het zijn allemaal factoren die een beslissing in de ene of andere richting aanvaardbaar kunnen maken.

Sigurd Vangermeersch, arrondissementeel voorzitter: „Toch moeten we vaststel-

len dat de samenwerking niet altijd volgens de regels van de gelijkwaardigheid is verlopen. We stellen ons dan ook vragen bij initiatieven waarbij:

- uitdrukkelijk gezocht wordt naar Vlaamse politici waarvan op voorhand geweten is dat ze niet zullen wegen in de besluitvorming van de lijst of eventueel in het schepencollege. De omschrijving 'excuus Vlaming' of 'Flamand de service' is hier wel op zijn plaats;

- Vlaamse partijen zonder veel aarzeling kartel vormen met het FDF. Tot nader order is het FDF niet echt opgezet met de Vlaamse aanwezigheid in Brussel wegens hun concept van 'Bruxelles, ville francophone';

- de Franstaligen uitdrukkelijk de dans leiden. Zij beslissen welke plaatsen op de lijst voor de Vlamingen 'voorbehouden'

worden en zelfs welke Vlamingen op welke plaatsen 'mogen' gaan staan.”

VU&ID beweert niet de electorale zuiverheid in pacht te hebben, maar streeft wel een geloofwaardige Vlaamse vertegenwoordiging in de Brusselse lokale besturen na.

S. Vangermeersch: „Wij betreuren het dan ook dat nogal wat Vlaamse partijen onder het mom van meer Nederlandstalige verkozenen vooral jacht maken op zitjes en mandaatjes zonder garanties voor meer inspraak.”

DE LIJSTEN

Ook bij VU&ID is de wijze waarop de kandidaten zich aan de kiezer aanbieden verschillend. Vertrekpunt was wel de best mogelijke manier om de Vlaamse aanwezigheid in Brussel te verstevigen. En dat was, van gemeenten tot gemeenten, totaal anders.

S. Vangermeersch: „Daarom komen we in 5 gemeenten op met VU&ID-lijsten: Brussel, Koekelberg, Etterbeek, Schaarbeek en Sint-Jans-Molenbeek.

In drie gemeenten komen we op met een Vlaamse partner, eventueel aangevuld met onafhankelijken. In Jette en Elsene is dit onder de naam VLD-VU-O. In Anderlecht o.m. samen met de CVP.

In de gemeenten Oudergem en Watermaal-Bosvoorde staan er VU&ID-kandidaten op Vlaamse kartellijsten, m.n. Samen en WABO-OK.

In Sint-Agatha-Berchem tenslotte forceerde uittredend gemeenteraadslid *Mark Verbasselt* de zichtbare lijstduwersplaats op een lijst samen met Franstalige kandidaten. In totaal kandideren zo vijf VU&ID-en onafhankelijke kandidaten op de lijst.” De VU&ID-lijsten hebben een evenwichtige samenstelling tussen vrouwen en mannen, jong en oud, autochtoon en allochtoon.

Hierbij een overzicht gemeente per gemeente van VU&ID-kandidaten, van één kandidaat per lijst geven we ook het telefoonnummer voor wederzijdse nuttige informatie en/of 'een goed woordje' als ruggensteun bij familie en vrienden die in het hoofdstedelijk gewest wonen en er naar de stembus moeten.

8

◆ EUROPA ◆

Het recente vrachtwagenprotest tegen de hoge brandstofprijzen leidt volgens europarlementslid Bart Staes (VU&ID) de aandacht af van twee dieperliggende oorzaken. Naast de structurele malaise in de transportsector is er de sterke afhankelijkheid van aardolie.

EU-energiebeleid basis van oliecrisis

Europarlementslid *Bart Staes* zette z'n bedenkingen over het Europese transport- en energiebeleid op papier na de mededelingen van commissaris *Loyola de Palacio* en de Raad van transportministers.

KYOTO

„De Europese Unie en de vijftien EU-lidstaten oogsten wat ze de afgelopen twintig jaar hebben gezaaid,” aldus Staes. „Milieuvriendelijke energiebronnen worden nog steeds stiefmoederlijk behandeld, wat in schril contrast staat met de ongenueanceerde keuze voor petroleum.”

Momenteel is de Europese Unie voor 70 procent van haar energieconsumptie afhankelijk van geïmporteerde fossiele brandstoffen. In '96 zorgden aardolie en aardgas respectievelijk voor 40 en 20 procent van de Europese energieproductie. Tegen het jaar 2020 zou hun gezamenlijk aandeel tot 70 procent oplopen. Deze stijging weerspiegelt onder meer het sterk toegenomen vrachtverkeer over de weg van 50 % in '80 naar 85 % in '99.

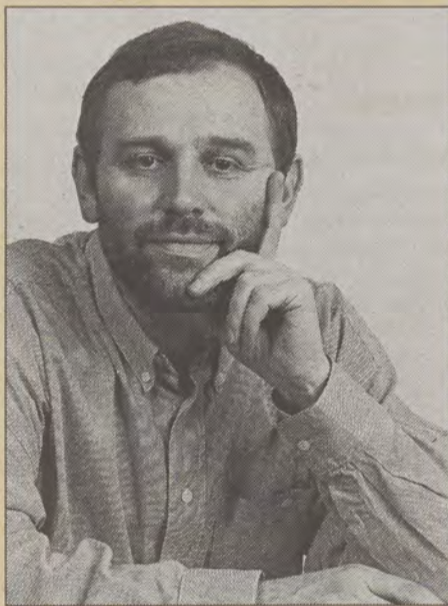
De petroleumcrisis toont aan dat de beleidsma-

kers geen lessen hebben getrokken uit de olieschokken van '73 en '78. De afhankelijkheid van aardolie blijft enorm groot.

Bart Staes: „Het Europese transport- en energiebeleid moet dringend op een nieuwe leest worden geschoeid om het milieuvriendelijke wegverkeer bij te sturen en de afhankelijkheid van aardolie terug te dringen, zeker met het oog op de strenge Kyoto-doelstellingen inzake CO₂-uitstoot en het broeikaseffect. Het onafhankelijke energiebeleid, dat mee aan de basis ligt van de petroleumcrisis, is te wijten aan het strikt-nationale karakter van de energievoorziening en de zwakke concurrentie in de energiemarkt.”

GROENE HARMONISATIE

Het VU&ID-europarlementslid wil komaf maken met de eenzijdige nationale energieaanpak. De vijftien EU-lidstaten moeten investeren in een pan-Europees beleid dat meer fondsen vrijmaakt voor milieuvriendelijke energiebronnen. Aan het EU-verdrag dient een afzonderlijk energiehoofdstuk te worden toegevoegd met dwingende bepalingen inzake de afbouw van de olie-

Bart Staes: „Het Europese transport- en energiebeleid moet dringend op een nieuwe leest worden geschoeid om het milieuvriendelijke wegverkeer bij te sturen en de afhankelijkheid van aardolie terug te dringen”

afhankelijkheid, de bevordering van hernieuwbare energiebronnen en het rationeel energiegebruik. Het energiebeleid moet worden onderworpen aan de medebeslissingprocedure van het Europees parlement en een meerderheidsstemming in de Raad.

Het beginsel eerlijke concurrentie in de interne markt noodzaakt volgens Staes een groene harmonisatie van de brandstofprijzen in de Europese Unie. Er bestaat reeds een minimumaccijns voor olieproducten (richtlijn 92/81/EEG). Deze drempel ligt echter zo laag dat alle EU-lidstaten bijkomende accijnzen heffen, wat leidt tot oneerlijke concurrentie.

„Een verhoging van de minimumaccijns, gekoppeld aan een verlaging of zelfs afschaffing van de nationale accijnzen, maakt het mogelijk op

Europees vlak een sturend en groen energiebeleid te voeren,” zegt Staes.

Het Vlaamse europarlementslid laat zich niet verblinden door populistische slogans tegen de ecotaks en voor (spot)goedkope diesel.

„Enkel een totaalpakket van maatregelen op korte, middellange en lange termijn kan soelaas bieden voor de structurele crisis in de transportsector,” benadrukt Staes. Zo moet binnen het Transeuropese Netwerk (TEN) de klemtoon resoluut worden gelegd op milieuvriendelijke alternatieven voor het wegverkeer, zoals het spoorverkeer en de binnenvaart.

BUSQUIN

„Lopende en nieuwe TEN-projecten dienen oog te hebben voor duurzame mobiliteit en vervoersmodi die werken met hernieuwbare energiebronnen. Het ontradringsbeleid ten opzichte van vrachtwagens kan alleen slagen indien tezelfdertijd een drastische inhaalbeweging wordt gevoerd voor spoor en binnenvaart. De overheid moet ervoor zorgen dat de kosten van de mobiliteit niet worden afgewenteld op de gemeenschap en op diegenen die zich mobiliteitsbewust gedragen.”

De Europese Vrije Alliantie, met inbegrip van VU&ID, vindt het onaanvaardbaar dat commissaris *Phillippe Busquin* de petroleumcrisis aangrijpt om de nucleaire optie te verdedigen. Reeds in maart jl. werd duidelijk dat de Commissie twee maten en twee gewichten hanteert voor overheidssteun aan hernieuwbare energie en kernenergie. Met haar voorstel beperkt de Commissie de mogelijkheid om te investeren in hernieuwbare energiebronnen of de exploitatie ervan. De vermindering van de bescheiden steun voor hernieuwbare energie staat in scherp contrast met de onwil van de Commissie om de omvangrijke overheidssteun voor kernenergie te onderzoeken. (fw)

De regionale VU-krant

Het wordt nog beter in Zele

In Zele maakt de ploeg van burgemeester *Jef De Bruyne de dienst*. Ook dit keer doet zijn 'Zeelse belangen' een gooi naar de bestuursmeerderheid.

1. Jozef De Bruyne, burgemeester, 64 jaar; 2. Veronique De Roover-Suvéé, 41 jaar; 3. Aimé Van Avermaet, schepen van Sport en Financiën, 46 jaar; 4. Herman Van Driessche, 42 jaar; 5. Christine Van Acker, kleindochter wijlen burgemeester Benoit Van Acker, 44 jaar; 6. Jozef Martens, 51 jaar; 7. Jaak Geerinck, zoon wijlen burgemeester dr. Avil Geerinck, 54 jaar; 8. Grete Callaert, 31 jaar; 9. Patrick Maache, 34 jaar; 10. Patricia Van Lokeren-Van Malderen, 36 jaar; 11. Mireille D'heer, 28 jaar; 12. Dirk Hulders, 19 jaar; 13. Petrus Nelis, 61 jaar; 14. Wim De Beule, 31 jaar; 15. Paul Van Kerckhove, oud-schepen, 61 jaar; 16. Norbert Wyckhuys, schepen van Cultuur en Onderwijs, 50 jaar; 17. Bettye De Wilde, OCMW-raadslid, 40 jaar; 18. Marcel De Leenheer, 58 jaar; 19. Norbert Christiaens, 51 jaar; 20. Lilliane Van Der Burgt-De Brandt, 40 jaar; 21. Jozef Roels, 47 jaar; 22. Cathy De Leenheer, 30 jaar; 23. Beatrice Moens-De Wilde, 39 jaar; 24. Jozef Poppe, 57 jaar; 25. Hendrik Pletinck, 46 jaar; 26. Greta Poppe, 39 jaar; 27. Dirk Blanquaert, OCMW-voorzitter, 47 jaar.

Dit is een schitterende lijst die garant staat voor een nieuwe legislatuur of om het met de woorden van *Jaak Geerinck*, zoon van de legendarische burgemeester *Avil*, te zeggen: „Het verleden was goed, de toekomst wordt nog beter!”

„Elke dag ten dienste van elke Zelenaar”.
Dat is burgemeester De Bruyne ten voeten uit.

In Overijse gaat de VU scheep met drie VU'ers en 4 Vlaams-nationale onafhankelijken onder de lijstnaam *Overijse 2002*. Samen komen ze op om de Vlaamse eigenheid van hun gemeente te verstevigen.

Daarom willen ze:

- geen stad in hun dorp;
- open ruimten behouden, géén verloederings;
- betaalbaar wonen voor eigen inwoners;
- in de goedgelegen serregebieden bouw-mogelijkheden scheppen;
- Overijse ontwikkelen volgens eigen noden en behoeften;
- inspraak van de bevolking bij alle belangrijke beslissingen;
- kwaliteitsvolle inrichting van straten en pleinen.

De Vlaams-nationale groep van Overijse 2002, onder lijst nr. 14, ziet er als volgt uit:

VU-kandidaten op INZET-lijst van Dendermonde

De lijst INZET in Dendermonde, aangevoerd door *Norbert De Batselier*, de zetende burgemeester, wil opnieuw naar een bestuursakkoord.

De VU maakte deel uit van de meerderheid en vaardigt volgende kandidaten af: 2. Ferdy Willems, schepen en volksvertegenwoordiger; 7. Lutgard De Beul, gemeenteraadslid en secretaris van de fractie Vlaams Parlement; 10. Herman Van den Abbeele, schepen; 14. Johan Baert, OCMW-raadslid; 23. Mariëlla Peels-Van der Jeugt, OCMW-raadslid; 25. Marius Meremans, gemeenteraadslid; 34. Herman Burghgraye, gemeenteraadslid.

50 jaar 'De Brusselse Post'

Op zondag 1 oktober om 15u. gaat in de Club van de *Ancienne Belgique* (Anspachlaan 110 te 1000 Brussel) de jubileumviering n.a.v. 50 jaar *De Brusselse Post* door. Op het programma:

Om 15u. is er een academische zitting met als spreker *Joost Rampelberg*, voorzitter Vlaams Komitee voor Brussel en de feestrede door *Bert Anciaux*, Vlaams minister van Brusselse aangelegenheden.

Aansluitend is er een receptie in de Foyer van de AB.

Om 18u. start het dansfeest met een gastoptreden van *Lisa del Bo*, thema is 'Herinneringen aan de jaren '50'. Elke Vlaming met een hart voor Brussel is van harte welkom!

■ **Inschrijven: Vlaams Komitee voor Brussel, Centrumgalerij 322, Kleerkopersstraat 15-17, 1000 Brussel. Fax 02/223.47.38.**

Overijse 2002 toekomstgericht

3. Marcel De Broyer (VU); 8. Jan De Broyer (Vl. nat. onafhankelijke); 9. Reinhilde Raspoet (VU); 10. Marc Vandevijver (Vla. nat. onafhankelijke); 11. Marleen Moyson (VU); 12. Raoul Vanderceelen (Vl. nat.

De zeven uitgesproken Vlaamse kandidaten van lijst Overijse 2002.

onafhankelijke) en 13. Henri Otte (Vl. nat. onafhankelijke).

VU-Leeuw, ludiek en ernstig

Tijdens een kroegentocht door Sint-Pieters-Leeuw wordt een campagnelied op rapbeat gebracht. Zanger *Geert Schepens*, 10de plaats voor de gemeenteraadsverkiezingen, en aankondiger en belleman *Rik Wouters*, 8ste plaats voor de gemeenteraads- en provincieverkiezingen, brengen het campagnelied op 28 (avond) en 30 (voormiddag) september en 1 (voormiddag) en 4 (avond) oktober op diverse plaatsen in Sint-Pieters-Leeuw. De tekst van het campagnelied, een CD ervan en een lijst van de herbergen die aangedaan worden, kunnen aangevraagd worden.

Maar 'Leeuw' kan ook ernstig zijn. Op dinsdag 26 september vond te Ruisbroek een gesprek plaats rond het 'Wel en wee van de adviesraden van de gemeente Sint-

Pieters-Leeuw'. De historiek en het wettelijk kader van de adviesraden werden geschetst, de resultaten en conclusies van een enquête i.v.m. de adviesraden toegelicht. Nadien volgde een panelgesprek met getuigen uit de adviesraden.

Die dag startte ook een campagnequiz met weetjes over de kandidaten voor de gemeenteraad. 1.500 formulieren werden uitgedeeld en verspreid.

Een aantal huisgevels van kandidaten voor de gemeenteraad in elke deelgemeente en/of wijk is versierd.

■ **Info: Guido Vanbelle, afdelingsvoorzitter, Weerstandsplein 7, 1600 Sint-Pieters-Leeuw.**

guido.vanbelle@pandora.be; tel. 02/378.04.98; fax: 02/378.17.50.

Tombola VU-Buizingen

Uitslag tombola voorverkoopkaarten: 1007 - 1034 - 1061 - 1098 - 1128 - 1143 - 1166 - 1183 - 1204 - 1249 - 1251 - 1276 - 1320 - 1335 - 1381 - 1394 - 1418 - 1439 - 1470 - 1490 - 1506 - 1536 - 1572 - 1579 - 1600 - 1625 - 1660 - 1692 - 1705 - 1743.

Alfred Catherine, René Geeraerts, Angèle Leroy, Hilloné D'Hondt, Etien Gits, Michel Vermeersch, Reimond Temmerman, Debroyer-Droesbeke, Pé-Demartin, Rita Sorgeloos, José Vanhoedenaghe, Bertha Lecocq, Rik Leunens.

Uitslag tombola Steunboek: *Ingrid Vogeleeer, Willy Berghmans, Michel Rooselaer, Dridder-Moens, Magda Destrjcker, Arseen Vanden Bremt, Robert Borremans, Lieve Bouchery, Meersdom-Van Bourgogne, Hugo Temmerman, Marijke Devaddere, Michèle Picalausa, Henri Mommens,*

Al deze prijzen mogen afgehaald worden bij *Juul Denayer*, Kornijkveld 7 te Buizingen (tel. 02/356.30.25).

Het VU-bestuur en de mandatarissen danken van harte alle schenkers van prijzen, de vele medewerkers en zeker het grote aantal bezoekers aan het 32ste eetfestijn van VU-Buizingen.

Het zijn geen grote Spelen voor onze landgenoten. De vlam wil er maar niet inslaan. Sprekende resultaten blijven uit. Sydney is Atlanta niet. Verder dan een zilveren plak voor Filip Meirbaeghe, de mountainbiker uit Wetteren die zijn plaats heeft bij de wereldtop en eigenlijk op goud rekende, zal België wel niet geraken. Daarvoor kunnen redenen worden aangevoerd.

◆ SPORT ◆

Sinds Atlanta zijn de meeste van onze topatleten vier jaar ouder geworden. Niet enkel letterlijk, ook figuurlijk. De ambitie en gedrevenheid zijn afgevlakt. *Fredje De Burghgraeve* bleef thuis. Hij trok er een streep onder omdat hij de wereldtop buiten bereik achtte en weigerde af te gaan. We kunnen dat begrijpen.

Luc Van Lierde koos eens en voorgoed voor de volle triatlon en voor het grote geld. *Kim Clijsters* achtte zich nog...te jong. *Johan Museeuw* overkwam een motorongeluk en *Tom Steels* sukkelde eigenlijk al het ganse seizoen met zijn gezondheid. Het heette nochtans dat hij op het parcours van Sydney niet kon geklopt worden.

AFSCHEID

De judoka's bliezen warm en koud tegelijkertijd. *Anneke Simons* verblijdde Limburg met een onverhoopte bronzen plak en bezit ongetwijfeld nog een ruim groeipotentieel. *Gella Vandecaeyve* onderscheidde zich als de toekomstige sportvrouw van het jaar door met gescheurde kniebanden alsnog brons weg te kapen in haar gewichtsklasse. Misschien is zij wel de grootste judoka van haar generatie. Zonder een omstrede scheidsrechterlijke beslissing had zij zelfs aanspraak kunnen maken op het goud. Dat zou dan wereldnieuws geworden zijn.

Ulla Werbrouck zette een stap terug zonder zichtbare emoties. De Olympische kampioene van Atlanta leverde alle eremetaal in zonder éénmaal indruk te hebben gemaakt. Van haar werd oneindig veel meer verwacht. *Van Barneveld* nam afscheid van de topsport zonder grote onderscheiding maar hij ging niet ten onder zonder gestreden te hebben. Hij was verdienstelijk. Hij ontroerde en ontwapende de critici door zijn eerlijke taal; Een heerlijke man eigenlijk. Ook *Heidi Rakels* verdient waardering. Zij kwam dicht bij het brons maar kon haar opmerkelijk parcours niet echt afmaken. Ook *Inge Clement* en het vurige Waalse talent *Marie-Isabelle Lomba* konden de hoge verwachtingen niet inlossen.

Ondanks het feit dat er twee medailles werden gewonnen was niemand echt gelukkig met de behaalde resultaten. *Jean-Marie De Decker* had zich zijn afscheid ongetwijfeld anders voorgesteld en de judobond zal maar eens eindelijk de moed moeten opbrengen om zijn beleid in vraag te stellen. De afstand tussen de basis en de top is in deze gecommmercialiseerde tijden groot geworden. Misschien zelfs te groot, maar veel veranderen kun je daar niet aan. De klok terugdraaien is ook onmogelijk. Topsporters willen vandaag geld. Zoveel mogelijk. Zij zijn nog wel bereid te functioneren als 'voorbeeld', als 'trekker' maar geld mag hun dat niet kosten.

Het is een teken des tijds. Atleten, welke

ook hun discipline moge zijn, kiezen vandaag zelf. Zij laten zich niet sturen door bobo's die, of ze dat nu graag horen of niet, meestal nog andere bedoelingen hebben dan louter sportieve. Dat *Jean-Marie De Decker*, die zelf jarenlang aan de basis heeft gewerkt en als geen andere aan de weg heeft getimmerd, daartegen fulmineert is de logica zelf. Zelfbevraging is dan ook aan de orde van de dag. Judo was bijna een nationale sport geworden. Niemand durft er vandaag een frank op verwedden dat dit zo zal blijven.

MENSVISSEN

Voor onze zwemkampioenen was het water van het mirakelbad van Sydney veel te diep. *Becue* faalde andermaal in grote omstandigheden. Dat moet pijn hebben gedaan want *Brigitte* meent het ernstig met haar sport. Zij is een vrouw zonder capsones, recht voor de raap, eerlijk met zichzelf. Zij verdient waardering en lijdt er ongetwijfeld onder wanneer zij ondermaats presteert. Bondscoach *Ronald Gaastra* had niet de minste reden om te juichen, maar liet zich nooit uit zijn lood slaan. Hij legde uit dat het alleen maar kan beteren. In de gegeven omstandigheden kan hij onmogelijk ongelijk hebben natuurlijk maar daarmee zijn de problemen niet opgelost. De afstand tussen België en Nederland is in vele sporten onoverzichtelijk groot. In het zwemmen wellicht het grootst... *Inge De Bruijn* won drie gouden plakken voor Oranje en *Pie-*

M. Herremans

ter van den Hoogenband doet eigenlijk niet voor haar onder. In het hol van de leeuw, van *Ian Thorpe*, vierde Van den Hoogenband zijn grootste triomfen. In de Nederlandse sportwereld is hij, en ook De Bruijn, nu al een monument voor de eeuwigheid. Twee mensvissen die kracht en zelfvertrouwen uitstralen. We gaan ons

Sydney is Atlanta niet...

niet uitsloven om redenen te vinden voor de toch opvallende sportieve successen van Oranje. Onze noorderburen hebben een andere sportcultuur ontwikkeld. 'Performance 2000' leidde naar een aanpak waarin sport, overheid en bedrijfsleven elkaar vonden en waarin presteren moest en winnen echt wel mocht... Realisme in denken en doen. 35 miljoen gulden zouden de Nederlandse successen alles bij elkaar hebben gekost. In de eerste week van de Spelen was de investering alvast goed voor acht gouden medailles. En het heet dat men voor Athene 2004 nu al zestig miljoen gulden opzij heeft liggen. Waarover spreken wij dan nog? Onze overheid munt al tientallen jaren lang uit in afwezigheid van elke visie op het topsportgebeuren. Sportmensen worden in het noorden en het zuiden des lands verschillend benaderd en bejegend. Daarmee is alles gezegd. Het cynisme kent geen grenzen.

OFFERS

'Belgen winnen 4 x 100 m tegenslag' lezen we in een toonaangevende sportkrant. We vinden onszelf bespottelijk. We zijn het ook maar we willen er vooral niet door anderen op gewezen worden... In de sport liegen de cijfers nooit en die zijn vernietigend voor dit kleine land. Nederland heeft een andere mentaliteit ontwikkeld, heeft doelmatige infrastructuur uitgebouwd. Atleten worden er lichamelijk en geestelijk gehard. De beloning komt na de arbeid. In *De Volkskrant* werd het onnavolgbaar uitgedrukt: „De lach van het erepodium volgt meestal op het verdriet van de trainingszaal. Topsport vraagt offers. Er is nog nooit een wereldrecord verbeterd op basis van een compromis. Consensus is de grootste bedreiging voor topsport". Daarmee is veel gezegd. Daarmee is de 'Belgische ziekte' getraceerd. Ons land is ver afgedwaald van de echte topsport.

We hoopten voluit op... *Mourbit* maar die heeft het ook al laten afweten. En dan zijn er nog de tennissers *Van Roost-Callens* in het dames dubbel. Immers, ook op de atletiekpiste sloeg de wanhoop toe. *Marleen Renders*, een schat van een atlete en een vrouw met klasse en talent, begon sterk in de marathon maar werd toen door lichamelijk ongemak tot opgave gedwongen. Jarenlang vruchteloze voorbereiding... Topsport kan niet hard zijn. Topsport is hard.

Olympos

Topsport is hard en vraagt offers. Gella Vandecaeyve onderscheidde zich als de toekomstige sportvrouw van het jaar door met gescheurde kniebanden alsnog brons weg te kapen in haar gewichtsklasse.

11

Verre van geslaagd

In ons vorig nummer schreven we dat *Anderlecht* in de komende weken een beslissend examen moest afleggen. De *Champions League* zou onze landskampioen wikken en wegen. Dat is inmiddels al twee keer gebeurd en ondanks er drie punten op zes werden gehaald kan niemand er onderuit: Sporting werd te licht bevonden. In Manchester voetbalde *Anderlecht* vriendelijk maar uitzichtloos. 5-1 en het had meer kunnen zijn indien de Engelsen dat echt hadden gewild. Na afloop verklaarde *Alex Ferguson*, de sportieve baas van de rijkste club ter wereld, dat hij onthutst was door de... zwakte van de tegenstander... *Michel Verschuere*n reageerde gepast: „Onze catering is beter”. Weten we meteen waar de klemtonen en de prioriteiten liggen... *Anderlecht* won vervolgens met enig geluk van *PSV* dat zelf ook erg zwak voor de dag

kwam maar op termijn ongetwijfeld meer inhoud zal blijken te hebben. In het Vanden Stockstadion droomt men voorlopig nog van de tweede ronde. Die zal niet gehaald worden. Sporting is te zwak, heeft te weinig groeiperspectieven om opnieuw te kunnen aansluiten met de Europese top. Na de uitschakeling zal er dan weer gretig talent worden verkocht waarna de treurzang opnieuw van vooraf aan kan herbeginnen. Droef. In het Astridpark zou men nochtans beter kunnen en moeten weten. In de geschiedenis van de club liggen de wegen naar het succes opgeslagen. Een jeugdbeleid dat stoet op visie, op een manier van spelen die consequent wordt aangehouden. Grote ploegen gaan uit van eigen kracht, eisen dat de tegenstander zich aan hen aanpast en niet omgekeerd. Van na de tweede wereldoorlog tot eind jaren zestig werden met die opvat-

tingen grootse successen behaald. Nadien begon, langzaam aan weliswaar, het voortdurend aanpassen, bijstellen, afregelen... *Anderlecht* liet langzaam zijn eigen traditie los, geloofde nog enkel in de kracht van het geld. Te pas en helaas ook te onpas zoals met het omkoopschandaal is gebleken. Vandaag is de vereniging op zoek naar nieuwe geloofwaardigheid die voorlopig onvindbaar blijkt. Kenners geloven niet langer in de kracht en de visie van de huidige bestuursploeg. We kunnen dat begrijpen. Maar niemand meldt zich aan om 'de winkel' over te nemen. Niet dat er affiches werden geplakt die naar nieuwe eigenaars vragen maar het kan niet worden ontkend dat nergens in dit land leiders blijken op te staan die voor een kentering kunnen of willen zorgen. Ook dat is een pijnlijke realiteit.

Olympos

Robert Allen Zimmerman, alias Bob Dylan, komt nog eens naar Brussel op en wel maandag 2 oktober a.s. Een paar dagen later wordt de Nobelprijs literatuur uitgereikt. Reeds in 1996 werd Dylan genomineerd voor deze prijs. Is het dit jaar de beurt aan de bijna 60-jarige Amerikaan van Joodse afkomst? Het Nobelprijsc Comité zit niet om een verassing verlegen. En de literaire verdiensten van Dylan kunnen nauwelijks ontkend worden. Zijn teksten stralen niet zelden pure poëzie uit. Hij schudde een generatie

wakker met zijn protestsongs. Dylan is de meest vertaalde liedjesschrijver ter wereld. Later begaf hij zich op religieus-mystieke paden en vond zelfs in de paus een luisterend oor. Overigens bezong Dylan de pijn van de liefde als geen ander. Of dat voldoende zal zijn om de prestigieuze Nobelprijs in de wacht te slepen, is maar de vraag. Wat men ook moge beweren, Dylan is en blijft in de eerste plaats een

In concert

muzikant. En precies op dat vlak is hij steeds bijzonder vooruitstrevend geweest. In 1965 zette hij zijn fans voor schut door voor het eerst elektrisch te spelen. Ook nadien bleek Dylan nimmer verlegen om vernieuwende muzikale stijlen in te leiden. Bovenal is Dylan een podiumbeest dat op geregelde tijdstippen een afspraak met zijn fans maakt, zonder veel franjes of een bombastische show, wel recht naar het hart en steeds verrassend uit de hoek

komend. In het verlengde van zijn Amerikaanse tournee doet Dylan dezer dagen de Europese lage landen aan. Hij zal met een uitstekende groep zowel akoestisch als elektrisch spelen. Er wordt gebruik gemaakt van meeslepende instrumenten als harp en bouzouki. Oud en nieuw, bekend en minder bekend werk zal elkaar afwisselen.

■ **Bob Dylan, maandag 2 oktober, 20u. 30, Vorst Nationaal. Tickets verkrijgbaar in alle gebruikelijke voorverkoopadressen of tel: 0900-00-991.**

◆ CULTUUR ◆

Minister Bert Anciaux wil pogen vier schilderijen van de Antwerpse schilder Joachim Beuckelaer (1530-1573) definitief aan te kopen voor het Museum voor Schone Kunsten in Gent. Als dat niet lukt verliest opnieuw Vlaanderen een deel van zijn kunstpatrimonium aan de internationale kunsthandel.

Joachim Beuckelaer te koop

Minister Bert Anciaux wil vier schilderijen van de Antwerpse schilder Joachim Beuckelaer aankopen en roept andere instanties op om de overheidsinspanning aan te vullen. De minister hoopt dat ook de stad Gent zich wil inzetten om de werken in gemeenschappelijke eigendom te houden. Hij wil ook een beroep doen op de Koning Boudewijnstichting, die in het verleden een aantal artistieke aankopen heeft gedaan.

SPAARPOT

De drie marktstukken en één keukentafel van de 16de eeuwse Antwerpse kunstenaar Joachim Beuckelaer bevinden zich sinds 1986 in langdurig bruikleen in het Museum voor Schone Kunsten in Gent. De vier werken vormen één reeks, de eigenaar wenst ze thans te verkopen. Experts schatten hun waarde tussen de 80 en 100 miljoen fr., maar de eigenaar hoopt op een buitenlandse veiling meer te krijgen.

In dat geval zal het ensemble binnenkort Vlaanderen verlaten. De eigenaar verklaarde wel dat hij de werken liefst in Vlaanderen zag terecht komen, maar wil hoe dan ook tot verkoop overgaan.

Men zou verwachten dat de uitvoer van dergelijke werken wettelijk kan verhinderd worden, dat is echter niet het geval. Vlaanderen loopt hier pijnlijk achter tegenover de rest van Europa. Een de 'reet daartoe werd wel gestemd maar resulteerde nooit in uitvoeringsbesluiten. Er was tot nu toe ook geen fonds beschikbaar om noodaanbeken te doen. Daardoor verdween verleden jaar in alle stilte een uitzonderlijk stuk Antwerps zilver uit Vlaanderen, een rijk versierd wasbekken met bijbehorende kan, ooit in bezit van Pieter Paul Rubens. Het waren de enige stukken uit zijn inboedel die de Vlaamse Gemeenschap nog had kunnen verwerven. Ze werden verkocht in... Monaco.

Bert Anciaux bereidt thans een nieuw en snel operationeel te maken decreet voor

ter bescherming van topstukken van het Vlaams cultureel patrimonium. Van bij zijn aantreden als minister heeft hij een aankoopbudget van 40 miljoen fr. per jaar gecreëerd. Dat bedrag komt jaarlijks op een overdraagbare rekening zodat de beschikbare som kan aangroeien. Er zit in deze spaarpot echter onvoldoende geld om de Vlaamse regering toe te laten tot een aankoop over te gaan, wél om een substantiële bijdrage te leveren.

INFORMATIE

Dat de prijs van de doeken zo hoog ligt heeft te maken met hun onbetwiste authenticiteit, hun uitstekende toestand en met het feit dat het om een reeks van vier bij elkaar horende werken gaat. Het oeuvre van Joachim Beuckelaer is één van de belangrijkste schakels in de ontwikkeling van het realisme in de Nederlanden. De werken zijn niet alleen kunsthistorisch belangrijk; ze bevatten ook een schat aan informatie over leefgewoonten en denkwijzen in de Lage Landen van die tijd. Het zijn steeds realistische voorstellingen van dagelijkse gebruiksvoorwerpen en voedingswaren, zoals groenten, wild en gevogelte, vlees en vis, waarvan telkens de mooiste exemplaren worden uitgesteld. Deze waren worden aanprezen of verwerkt door mannen en vrouwen in een volks of burgerlijk decor. De nauwgezetheid is dermate dat de schilderijen een betrouwbare bron zijn voor historische studies over meubilair, gebruiksvoorwerpen, kledij, eetgewoonten en zo meer. De meeste tafereelen bevatten ook bijbelse verwijzingen. Elk voorwerp of gebaar is symbolisch of suggestief. De markt- en keukstukken uit deze periode zijn, naast virtueuze afbeeldingen van de realiteit, bewuste uitbeeldingen van moraliserende gedachten, waarbij de boodschap de tegenstelling tussen aardse geneugten en geestelijke waarden - vaak schuilgaat

achter een ingewikkeld spel van allusies en symbolen, meest van erotische aard, dat zowel de schepper als de toeschouwers in hoge mate moet geboeid en geamuseerd hebben.

LANGE PIER

Werk van Beuckelaer wordt steeds in één adem genoemd met dat van Pieter Aertsen. Deze Amsterdammer (1509 - 1575) kwam naar Antwerpen afgezakt en was een meester in de stillevenkunst. Beuckelaers was leerling bij hem. Aertsen, bijgenaamd *lange pier*, huwde later met *Katbelijne*, een tante van Beuckelaer, zodat hij ook zijn oom werd. Meester en leerling zouden van groot belang worden voor de Hollandse en Vlaamse stillevenkunst van de 17de eeuw. Wegens de grote belangstelling van de goede burgerij lag hun productie zeer hoog, vandaar dat hun werken nogal ongelijk van waarde zijn. Wat dan wel als voordeel heeft dat ze nog vrij frequent aanwezig zijn, ze zijn ook zeer duidelijk gesigneerd. Een van de bekendste werken van Beuckelaer, men ziet het vaak als voorbeeld in naslagwerken afgedrukt, is 'De eierverkoopster', een doek dat zich in het KMSK in Antwerpen bevindt.

De vier werken die thans te koop worden aangeboden hingen in 1998 nog op de tentoonstelling 'Fascinating Faces of Flanders' in het Centro Cultural de Belem van Lissabon. In de museumwerking van het Museum voor Schone Kunsten vormen ze een haast onmisbaar onderdeel, gelet op de vele aanknopingspunten die deze werken voor educatieve programma's hebben.

(mvl)

■ **Info: Museum voor Schone Kunsten, Citadelpark, 9000 Gent, dir. Robert Hoozee, 09/2221703. De bewuste werken zijn daar voor een beperkte periode te zien.**

12

'Village Sénégalais' in Koksijde beschermd

Sinds verscheidene jaren wordt door volksvertegenwoordiger Jan Loones en het schepencollege van Koksijde aangedrongen op een beschermingsmaatregel voor de zogenaamde 'Village Sénégalais' als dorpsgezicht, met de bijkomende bescherming van enkele villa's, als monument binnen dit urbanistisch model.

Met het aantreden van een nieuwe regering, en onder minister Johan Sauwens, bevoegd voor Monumenten en Landschappen, is het dossier in een stroomversnelling gekomen.

Van minister Sauwens kreeg Jan Loones volgende motivering voor de bescherming: de 'Village Sénégalais' is een gaaf bewaard urbanistisch model uit het begin van de 20ste eeuw; een natuurvriendelijke, pittoreske verkaveling van 1908, geïnspireerd op de toen opkomende tuinwijkgedachte naar Engels model.

Het bevat een aantal beschermingswaardige monumenten: het pand 'Casa Blanca', Wilde Rozenvoetpad nr. 1; de panden 'Loxley (vroe-

ger 'Jan-Pol') en 'La Guadeloupe', Bauwenslaan 2 en 4; deze 'duinhuizen' zijn representatief voor de geïndividualiseerde cottages uit de vroeg-toeristische periode van de Westkust. Socio-cultureel worden zij omschreven als een 'document', dat de toenmalige sfeer en woonwensen van de zomerse vakantie-ganger weerspiegelt. De ontwerpen zijn van architect Gaston Lejeune, die vóór de Eerste Wereldoorlog en tijdens het Interbellum dé architect van duinhuizen te Koksijde-bad was. Zowel het dorpsgezicht als de drie monumenten werden opgenomen op het ontwerp van lijst, waarvoor binnenkort het openbaar onderzoek loopt.

Volksvertegenwoordiger Jan Loones wijst op de nog andere lopende aanvragen voor bescherming van dorpsgezichten en monumenten, onder meer het duinhuis 'Belvédère' te Oostduinkerke (gelegen achter de Zomerkapel), en de duinpolderovergang met het landbouwgebied Ten Bogarder.

Alhoewel in deze tentoonstelling zowel het religieuze als het profane edelsmeedwerk aan bod komt, ligt het accent toch vooral op het burgerlijk zilver uit de periode 16de-18de eeuw. Dit overzicht geeft een goede indruk van de diverse modetrends in zilver uit deze periode. Naast het esthetische aspect van deze expositie is het ook een didactische exploratie in de wereld van machtige en rijke opdrachtgevers uit die tijd. Dit burgerlijk zilver weerspiegelt immers de veranderende tijdsgeest en levenswijze van de welstellenden.

VORSTELIJK PRONKZILVER

Tussen het einde van de Middeleeuwen en het begin van het industriële tijdperk is er eerst de periode van het vorstelijke representatiezilver, vanaf 1650, gevolgd door het meer burgerlijke gebruikszilver. Dit soort zilverwerk stond uitsluitend ten dienste van de pronkzucht van heersersfiguren. Uitgesteld op tafel of dressoir diende het de gasten in eerste instantie te bekoren en te overbluffen. Het was een teken van rijkdom, zelfs van de kredietwaardigheid van de bezitter en in het algemeen van diens alomvattende macht. Anderzijds lieten de vorsten hun pronkzilver ook wel eens omsmelten tot klinkende munt. Dit gebeurde vooral in crisistijden. Dan waren deze zilveren pronkstukken een waarborg voor cashgeld. Voor de mindere klassen was de verpanding of omsmelting van zilveren objecten meestal een kwestie van noodzaak, vorsten offerden hun zilverstukken doorgaans vrijwillig op.

Zo is het bekend dat de Franse koning, Lodewijk XIV, duizenden zilveren objecten heeft laten omsmelten, want hij had liquide geld nodig voor de financiering van zijn oorlogen. In het voetspoor van deze handelswijze liet menig Europees vorst zijn zilverwerk omtuurnen in regelrecht oorlogskapitaal. Aldus is veel artistiek en hoogstaand edelsmeedwerk onherroepelijk verloren gegaan.

Tot de oudste objecten uit de tentoonstelling behoort vermoedelijk een 'tazza', d.i. een vergulde drinkschaal op hoge stam en prachtig gedecoreerd, van rond 1560 en wellicht in een Antwerps atelier aangeemaakt.

In de 16de eeuw werden heel graag nautilusschelpen in pronkbekers verwerkt. Deze schelpen van inktvisachtigen werden rijkelijk voorzien van zilveren of vergulde monturen en aldus verwerkt tot boeiende

tafelstukken. De schelpen uit de Indische Oceaan werden door de Oost-Indische Compagnie in de Nederlanden geïmporteerd. Op de tentoonstelling worden hiervan enkele prachtige voorbeelden getoond.

Op het einde van de 17de eeuw waren vooral de edelsmeden uit Dresden beroemd om hun beeldjes met barokke parels. Zo het pronkstuk van de affiche,

Magie van de edelsmeedkunst

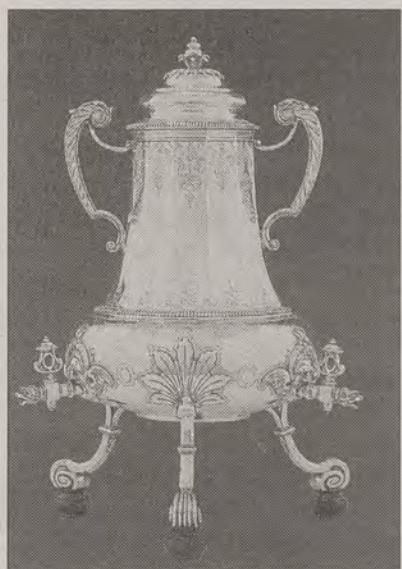
een berenleider van rond 1680. Het waren gezochte snuisterijen voor de kunstka-
mers van de Europese vorsten. Vele werden verzameld in het Hermitagemuseum in St.-Petersburg, eertijds aangekocht door tsaar Peter de Grote (1672-1725) tijdens zijn reis door Saksen.

BURGERLIJK GEBRUIKSZILVER

Vanaf het midden van de 17de eeuw kwam geleidelijk aan het gebruikszilver in omloop. Het ging nu niet langer meer om manifeste pronkzucht, maar als illustratie van grote sier en levenslust, van handig en versierd serviesgoed op een luxueus gedekte tafel.

Bij elkaar passende zilveren borden en schotels verschenen het eerst aan het Franse hof. Aanvankelijk alleen in gebruik aan vorstelijke hoven en bij de hogere adel, werd het gebruik van dergelijk tafelsilver in de loop der 18de eeuw veralgemeend naar de lagere adel en de betere standen.

De levensgewoonten ondergingen toen

Kraantjeskan uit Bergen, 1720.

De productie van de Europese edelsmeden uit de periode 1500-1850 evenaarde die van hun tijdgenoten tapijtwevers en meubelmakers. Uit een grondstof, die in haar ruwe vorm nauwelijks enige glans vertoont, distilleren edelsmeden de diepere mogelijkheden van dit metaal. Dit materiaal bleef de eeuwen door tot de verbeelding spreken van de mensheid.

CULTUUR

immers een veralgemeende verfijning. De zilversmeden pikten onmiddellijk in op die verhoogde zucht naar luxegoederen. Rijkelui tafelden voortaan aan 'dissen' met grote verscheidenheid aan handig gebruikszilver. Door toedoen van de Franse smaak veranderden de Europese eetgewoonten. Zo werden de gebruikelijke eenvoudige vleeschotels met koude sauzen vervangen door soepen, stoofschotels en warme sauzen. Dit betekende dat dekschalen of terrines en sauskommen tot het nieuwe tafelsilver gingen behoren. Ook zilveren strooibussen, mosterdpoten, kleine lage zoutvaatjes namen hun plaats in op de gedekte tafel.

Ten gevolge van de import van exotische genotsmiddelen in Europa ontwikkelde zich vanaf het midden van de 17de eeuw ook de gewoonte van het drinken van thee, koffie en chocolade. In de 18de eeuw was het obligaat aan het salonleven gebonden en werd het aldus een bloeitijd voor de productie van zilveren theepotten, waterketels, koffie- en chocoladekan-
nen.

SCHITTEREND SERVIESGOED

Indrukwekkend op de tentoonstelling is ongetwijfeld het servies met 18 borden, 3 ronde en 2 ovale schotels. Deze onderdelen werden aangemaakt door zilversmeden uit Brussel, Bergen en Parijs in de perioden 1730-35 en 1819-29 voor de hertogen van Ursel. De rand van borden en schotels draagt het wapen van Conrad-Albert (1665-1737), eerste hertog van Ursel en zijn zoon Charles (1717-1775). Het 18de-eeuwse Parijse lampetstel door meester Louis Regnard uit 1733/34 heeft een dubbele functie: een gebruiksfunctie

Koffiekan uit Parijs, 1772.

als waterkan en wasbekken voor het wassen van de handen vóór en tijdens de maaltijd, doch anderzijds door zijn bijzonder rijkelijke decoratie ook een zekere pronkfunctie.

Symptomatisch voor de hoogstaande Parijse edelsmeedkunst zijn het paar terrines met presenteerschaal van meester Riel (1774/75). Het waren indrukwekkende tafelsierstukken of 'pièces de milieu'. De monumentaliteit van deze objecten past goed binnen de laat 18de-eeuwse classicistische vormtaal.

Ca. 1720 ontwierp een meester uit Bergen een type kraantjeskan, bedacht om het koffiedrinken nog gerieflijker te maken. Zonder de kan op te moeten nemen om te gieten kon de drank in de kopjes bijgevoerd worden.

Opmerkelijk op de koffietafel was de 'marabout', zoals het Parijse exemplaar van Denis Frankson uit 1772. De naam 'marabout' verwijst naar het deksel, geïnspireerd op de oosterse koepel van de moskee of grafkoepel van een mohamedaanse heilige of 'marabout'. Karakteristiek voor dit type koffiekan is ook de meer gedrongen buik met vlakke, ronde bodem en de laag vertrekkende schenksneb.

Deze beschrijvingen slechts als voor-smaakje van al het uitzonderlijke moois, dat op deze prachtige tentoonstelling te ontdekken valt. Bovendien is de museale opstelling zo perfectionistisch uitgekend en esthetisch verantwoord, dat het als voorbeeld kan dienen voor alle dergelijke manifestaties in binnen- en buitenland. Deze uitzonderlijke inspanning van een jong en dynamisch museum verdient meer promotie en meer publieke belangstelling. Gent heeft inderdaad meer te bieden dan Jan Hoet en zijn SMAK! Het begeleidende catalogusboek, een uitgave van Pandora, Antwerpen (met 360 bladzijden en 300 kleurenillustraties) is nu reeds een onmisbaar naslagwerk. Deze uitgave is een wetenschappelijk verantwoord standaardwerk met schitterend fotowerk (1.550 fr.). Zowel tentoonstelling als boekwerk zijn ten zeerste aanbevolen.

Dirk Stappaerts

Magie van de edelsmeedkunst. In het Museum voor Sierkunst en Vormgeving, Jan Breydelstraat 5 te 9000 Gent (centrum Gent, achter Koornmarkt). Tot 5 november 2000. Dagelijks van 10 tot 18u. Gesloten op maandag. Toegangsprijzen: 200 fr., reductietarief voor scholen, groepen, Plus3pas: 100 fr.; -12j. gratis. Info: 09/267.99.99.

Leopold II

In een klein artikeltje (WIJ, 21 sept. jl.) was te lezen dat *Lieven Dehandschutter* voor een BBC-programma een en ander over *Leopold II* zou vertellen. De schepen van St.-Niklaas schaamt zich tegenover Afrikaanse gasten voor de beeltenis van deze vorst. Ten dele zal daar wel aanleiding toe zijn, maar dan vergeet hij dat zonder Leopold II België nooit in Congo actief geweest zou zijn en dus niet, zeker tussen 1930 en 1960, een vrij progressief beleid had kunnen voeren. Overigens lijkt schaamte voor het verleden, zeker voor een vorst, mij geen juiste ingesteldheid.

Het past wel in een politieke correctheid, maar die verduistert al te vaak onze blik op heden en verleden, evenzeer als het Victoriaanse en/of katholieke conformisme dat deden. In elk geval is het een vorm van reductie van het verleden dat steeds weer steriel blijft. Dat de vorst despotisch heeft laten optreden in Afrika ontkenen we niet, maar het komt ons voor dat andere koloniatoren tegelijkertijd wat al te rooskleurig afgeschilderd worden. Waarom heeft *Multatuli* de *Max Havelaar* geschreven? Nog eens, niet de figuur van de vorst is essentieel, maar het feit dat we ons nog steeds niet zelfbewust het verleden eigen kunnen maken en het laten zijn

zoals het geweest is, met alle feilen en alle mooie realisaties, ergert ons. Niet iedereen zal hier een boodschap aan hebben. Alleen blijkt Congo, veertig jaar na de onafhankelijkheid een puinhoop en heeft de Belgische en internationale inmenging daar wel iets mee te doen. Men levert toch te gemakkelijk een alibi voor *Laurent Désiré Kabila* om het eigen falen te verschonen, terwijl daarvoor geen enkele grond bestaat.

Bart Haers,
Brugge

◆ WEDERWOORD ◆

Waarheid

Het is maar een grapje en toch zit er veel waarheid in. Onlangs hoorde ik volgende mop, als je dat zo kunt noemen.

Twee politici zitten in de koffiekamer van de Wetstraat.

Vraagt de ene: „Wat heb jij gisteren precies verteld in je redevoering over de hervorming van de arbeidswetgeving?”

Waarop de andere antwoordt: „Niets!”

Waarop de eerste inpikt: „Dat weet ik ook wel, maar hoe heb je het geformuleerd?” De overdrijving is het basisbeginsel van elke karikatuur en een uitvergroten van de waarheid, maar... de waarheid.

Jan de Laet,
Antwerpen

Alternatieve energie

In een tijd dat mensen niet eens meer op financiële reserves kunnen terugvallen zouden ze zot zijn om nog eens veel duurdere energiebronnen te gebruiken (WIJ, 14 sept. jl. 'Olie voor de voeten'). Daar helpt mooi praten niet meer aan. De economie wordt nog meer dan vroeger overheerst door wat het goedkoopst is. Of waar men meest aan verdient. Wie dat niet wil inzien is een dromende idealist en wordt voor gek verklaard.

Dit alles wordt in de eerste plaats gestimuleerd door een overheid die niet goed weet waar ze eerst geld moet voor uitgeven. Iedereen stelt eisen voor het levensnoodzakelijke en steeds meer moet gratis gegeven worden.

Hoe kan men in zulke omstandigheden aan oplossingen denken die vooral in het begin geld verslinden? Vél die de mond vol hebben over wat beter en zuiverder is, zijn de eerste die voor zichzelf het goedkoopste zoeken. Een beetje nuchterheid en oprechtheid kunnen géén kwaad. Tijdens de Tweede Wereldoorlog stonden in dit land de velden vol met koolzaad (gele bloempjes). Nu niet meer, maar in Duitsland wel. Op zeer grote oppervlakten. Een kleine aanpassing van de dieselmotor maakt het mogelijk koolzaadolie te gebruiken die slechts 22 fr. per liter kost en waarvan de uitstoot totaal onschadelijk is voor het milieu. Aan de geur moet men wennen. Er zijn bedrijven die zo per jaar honderdduizenden fr. uitsparen aan brandstofkosten. Koolzaadolie is een vernieuwbare energie die onafhankelijkheid schept door plaatselijke productie. Ondertussen krabt men zich hier tot bloeden toe in het haar om een oplossing of

alternatief te vinden voor de aardolie.

Willy Degheldere,
Brugge

Bemoei u er mee!

Terwijl het land in rep en roer staat en er ook elders in Europa heibel is om de olie, toch graag enkele bedenkingen.

1. De Verenigde Staten hebben in tijden van overvloed een grote strategische reserve opgebouwd aan olieproducten en kunnen nu economisch gewoon verder boeren. Hoewel ze hard van leer trekken tegen Irak, Iran, Libië... enz. vinden ze toch achterpoortjes om zelf de boycot te omzeilen en via hun machtige oliemaatschappijen het vloeibare zwarte goud op de markt te brengen met reusachtige winsten. En wij in Europa, ja, wij hebben een graanberg, een vleesberg, een boterberg maar spijtig genoeg geen olieberg.

2. De kerncentrales moeten weg, afval of steenkool verbranden brengt luchtvervuiling, de zon schijnt hier te weinig, de wind gaat te veel liggen, het water stroomt niet snel genoeg, gas brengt ontploffingsgevaar mee. Hoe wil men dan in onze energiebehoeften voorzien? Een tijd geleden was er in Rusland een zware milieuvuiling door olie. Waarom gaan onze westerlingen de Russen geen hulp bieden om hun leidingen te herstellen en aldus goedkope olie aan te kopen?

3. Waarom moeten contracten voor olieliefering aan Europa steeds in dollars gebeuren als er toch een Europese eenheidsmunt is?

Maar ja, de huidige regering is wel bekommerd om Sinterklaas te spelen en talrijke beloften te uiten. Met spanning wacht ik af wanneer de crisisbelasting van *Martens* en *Debaene* wordt afgeschaft of gaat men het olieconflict aanwenden om ze te handhaven?

Om dat alles zeg ik: VU, bemoei u er mee!

Laurent Plas,
Sint-Ulriks-Kapelle

Glasteelt

Bij de voorgaande oliecrisis belden glastelers ons op met het verzoek om advies i.v.m. teeltplanning teneinde zuiniger te kunnen omgaan met energie. Wij hebben toen geadviseerd om ter zake spaarzamer teelten als wortelen en diverse varianten van sla, e.z.m. te bedrijven.

Tenslotte is het telen van warme gewassen als tomaat en paprika in volle winter écht onverantwoord en zou dit moeten

verschoven worden. Het is duidelijk dat het beleid, in afspraak met de glastuinbouw, er zou moeten voor waken dat de invoer, vooral uit het Zuiden, desnoods met strenge invoerverboden, hierop afgestemd wordt.

Tenslotte hoeft de verbruiker niet steeds op te draaien voor alles wat ter zake ongewild fout loopt. En de teler evenmin.

Rik Dedapper,
Geraardsbergen

PS. de redactie ontvangt graag brieven van lezers. Naamloze, scheld- en smaadbrieven gaan de scheurmand in. De redactie behoudt zich het recht voor brieven in te korten en persklaar te maken. Brieven worden voluit ondertekend, tenzij de schrijver verzoekt initialen te gebruiken.

De palingzaak met traditie
sedert 1910
Marleen en Annelies Pauwels
Cude Brugstraat 16
9200 (Schuwarde) Dendermonde
Tel. 059 42 39 46
Afhalen van palinggerechten mogelijk

Openingsuren: van maandag tot en met donderdag:
12 uur tot 14.30 uur - 18 uur tot 21.30 uur
Zaterdag: 18 uur tot 22 uur
Zondag: 12 uur tot 21.30 uur
Verlofperiode: de maand december

VLAAMS-
NATIONAAL
WEEKBLAD

Hoofdredacteur:
Maurits Van Liedekerke

Redacteuren:
Geert Vranken

Secretariaat:
Hilde De Leeuw

Alle stortingen van abonnementen en redactie op rekeningnummer 435-0272161-59 van WIJ, Barrikadenplein 12, 1000 Brussel.
Tel. 02/219.49.30 - Fax 02/219.97.25
E-mail: redactie@vpri.be

Jaarabonnement 1.800 fr.
Los nummer 35 fr.
Dit nummer werd dinsdag j.l. om 14u. afgesloten.

Verantwoordelijk uitgever:

Geert Bourgeois
Barrikadenplein 12
1000 Brussel
Een uitgave van het Vlaams Pers-, Radio- en TV-instituut v.z.w.

